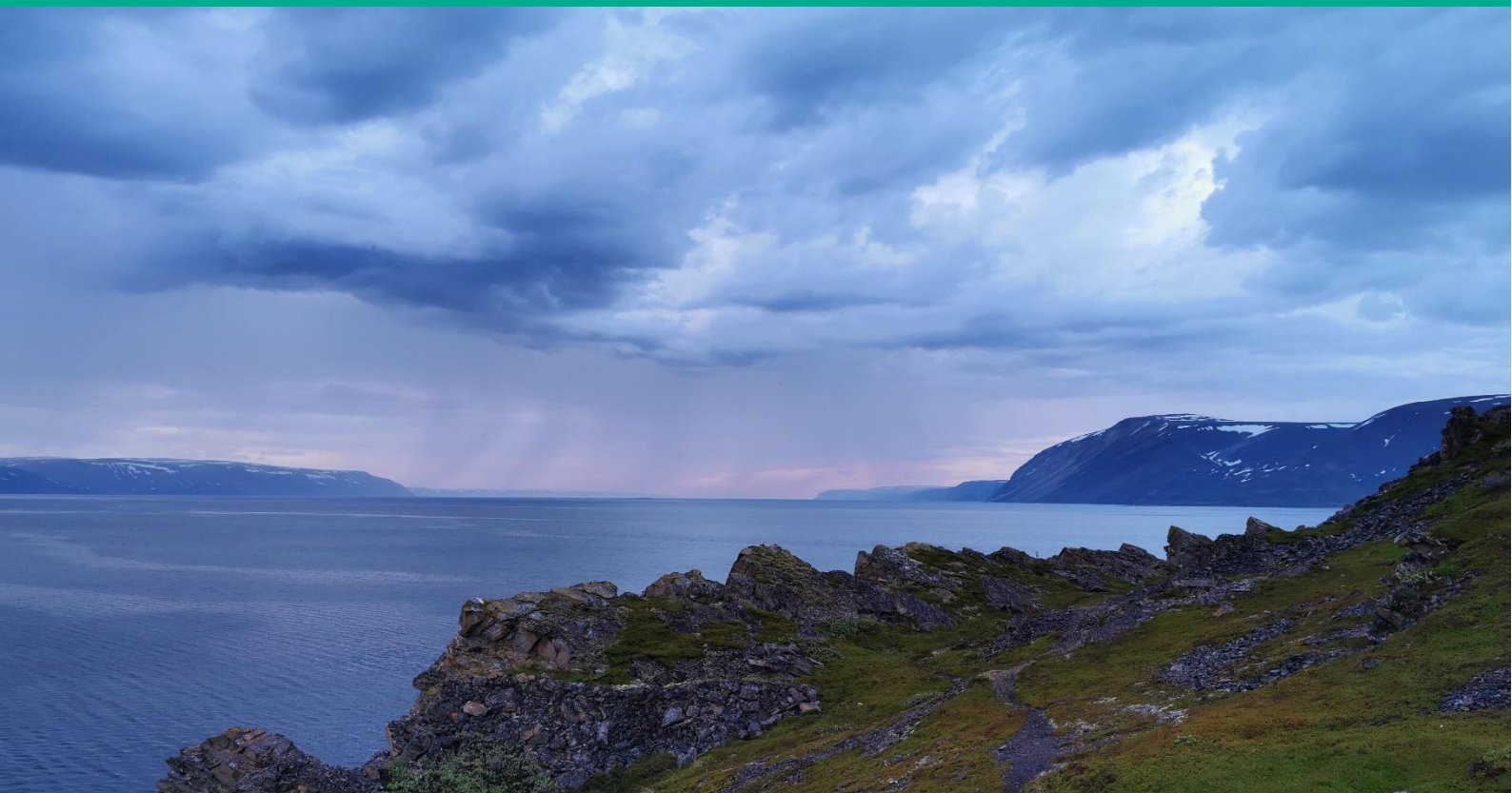
Tana, Neiden og Pasvik
vannregion

Regional plan for vannforvaltning Tana, Neiden og Pasvik vannregion

Regional plan for vannforvaltning 2028-2033 (høringsutkast)

Forord

Vann er en grunnleggende ressurs som er avgjørende for naturmangfold, friluftsliv, næringsutvikling, folkehelse og trivsel. Det danner grunnlag for aktiviteter som fiske og bading, legger til rette for rekreasjon og naturopplevelser, og er viktig for mange næringer.

Selv om mye av vannet vårt har en god tilstand, har vi utfordringer som krever målrettet innsats. Vannressursene skal brukes og forvaltes på en bærekraftig måte, slik at vannmiljøet og livet i vannet ivaretas. Vann med en god miljøtilstand er en forutsetning for samfunnsutvikling, verdiskaping og livskvalitet i regionen.

Hovedformålet med vannforvaltningsplanen er å sørge for at vannmiljøet og økosystemene blir beskyttet og brukt på en bærekraftig måte. Vi kaller det en helhetlig og økosystembasert forvaltning. Vannet skal forvaltes som en enhet fra fjell til fjord, og man skal se på den samlede påvirkningen fra alle sektorer som bruker og påvirker vann.

Sammendrag

Den regionale vannforvaltningsplanen fastsetter miljømål for alt vann, både elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Miljømålene skal sikre en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Planen viser hvordan miljøtilstanden er i dag, og hvilke tiltak som trengs for å forebygge, forbedre eller gjenopprette tilstanden der det er nødvendig. Planen er bygd opp av fire deler:

- Vannforvaltningsplan
- Tiltaksprogram
- Handlingsprogram
- Regionalt overvåkingsprogram

Planen følger nasjonale føringer for vannforvaltningen og oppdaterer tidligere vannforvaltningsplan på grunnlag av ny kunnskap om miljøtilstand, påvirkninger og tiltak.

Miljøtilstand og påvirkninger
Miljøtilstanden beskriver hvordan det står til med vannet vårt. Det aller meste av vannet vårt har en god tilstand, men vi har også utfordringer. Dersom tilstanden blir vesentlig redusert og balansen blir forstyrret kan vi ikke være trygge på at naturen vil være i stand til å levere oss vann med god nok miljøtilstand i fremtiden. Miljøtilstanden og påvirkningene sier noe om hvilke vannforekomster det må gjennomføres tiltak i, og hvilke påvirkninger tiltakene bør rettes mot.

Kunnskapen om miljøtilstand og påvirkninger bygger på databasen Vann-nett og grunnlagsdokumentet om hovedutfordringer for vannmiljøet i vannregionen. De tre største påvirkningstypene er langtransportert forurensning/grensekryssende forurensning, fremmede arter og vannkraft.

Foreslåtte tiltak
Tiltaksprogrammet for Tana, Neiden og Pasvik vannregion omfatter totalt 66 tiltak fordelt på en ulike påvirkningstyper. Tiltakene spenner fra fysisk restaurering av vassdrag, forbedringer innen vannkraft og samferdsel, til avløp, landbruk, akvakultur, fremmede arter og kunnskapsinnhenting innenfor ulike temaområder.

De foreslått tiltakene vil blant annet styrke og bevare fiskebestandene, bidra til å opprettholde en god drikkevannskvalitet og redusere mengden forurensning og miljøgifter i vannmiljøet. Gjennomføring av slike tiltak vil være positivt for naturmangfoldet, friluftslivet, folkehelsen og nærmiljøet.

De samlede anslåtte investeringskostnadene for tiltakene utgjør om lag 119 millioner kroner. Alle forslag til tiltak og hvordan disse knytter seg til de ulike påvirkningstypene er nærmere beskrevet i det regionale tiltaksprogrammet.

Prioritering av tiltak
Miljømålene for vannforekomstene er ambisiøse. Det anbefales at tiltak prioriteres innenfor hver sektor og ikke mellom sektorene, slik at sektorene ikke stilles opp mot hverandre ved gjennomføringen av vannforvaltningsplanen. I gjennomføringen må samarbeidet mellom regionale og lokale myndigheter, samt virksomheter som påvirker vannforekomstene, stå sentralt for å oppnå miljømålene.

Første prioritet bør være vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller

lignende. Vannforekomster med viktige miljøverdier vil også være sentralt. Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller hvor det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket.

Tema som bør få forsterket oppmerksomhet

Arealforvaltning og vannmiljø

Mye av vannmiljøet i vannregionen har få påvirkninger og oppnår miljømålene i vannforskriften. Det enkleste og mest samfunnsøkonomiske tiltaket er å opprettholde den gode tilstanden. Økt fokus på hensyn til vannmiljø i planprosesser blir et svært viktig virkemiddel for å nå målene i vannforvaltningen.

Kunnskapsgrunnlag

For mange vannforekomster er kunnskapen om miljøtilstanden begrenset. Det er derfor behov for økt innsats innen kartlegging, overvåking og prøvetaking for å gi et bedre grunnlag for tiltaksgjennomføring og prioriteringer.

Restaurering

Restaurering av vassdrag er et viktig virkemiddel for å forbedre vannmiljøet. Særlig bør det legges vekt på kartlegging og fjerning av vandringshindre samt tiltak i vannforekomster med sårbare og truede arter.

Samfunns- og brukerinteresser

Et godt vannmiljø er viktig for friluftsliv, folkehelse, kultur, næringsutvikling og samfunnssikkerhet. Det er ønskelig å styrke fokuset på og synliggjøre hvilken betydning vannmiljø har for samfunns- og brukerinteresser i vannregionen.

Samarbeid i grensekryssende vannmiljø

Det er ønskelig å styrke samarbeidet med finske myndigheter om overvåking av vannmiljøet og gjennomføring av vannmiljøtiltak i grensekryssende nedbørsfelt og vassdrag.

Plastforurensning

Plast og mikroplast utgjør en økende utfordring for vannmiljøet. Økt innsats for opprydding, forebygging og samarbeid på tvers av sektorer vil være viktig for å redusere tilførselen av plast til vannmiljøet.

Måloppnåelse og behov for virkemidler

Siden sektormyndighetene har ansvar for å foreslå og gjennomføre tiltak, er det også disse som i stor grad legger premissene for miljømålene og tidspunktet for når de kan nås. For mange vannforekomster vurderes de foreslåtte tiltakene som tilstrekkelige for å oppnå miljømålene innen 2033. Samtidig er det enkelte vannforekomster som har utsatt frist for måloppnåelse eller tilpassede miljømål.

For enkelte vannforekomster og påvirkningstyper er det krevende å vurdere om og når miljømålene kan nås. Dette skyldes blant annet usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget, effekter av klimaendringer og mangelfull registrering av tiltak sett opp mot kjente påvirkninger.

Virkemidler kan beskrives som styringsredskaper av juridisk, økonomisk eller administrativ art, som kan brukes for å igangsette og gjennomføre tiltak. For sektormyndighetene vil det viktigste grepet for å følge opp vannforskriften og tiltaksprogrammet være å ta i bruk de virkemidlene som allerede finnes.

De fleste av tiltakene som foreslås i tiltaksprogrammet kan gjennomføres med eksisterende virkemidler gjennom for eksempel forurensingsloven, naturmangfoldloven, vannressursloven og plan- og bygningsloven. Det er imidlertid behov for både nye virkemidler og en mer målrettet bruk av eksisterende virkemidler på flere områder dersom miljømålene skal nås innen 2033.

Innhold

1. Rammer for vannforvaltningsplanen 2
   1.1. Bakgrunn og oppbygging 2
   1.2. Formål - helhetlig forvaltning for god miljøtilstand 3
   1.3. Krav og prosesser i planarbeidet 3
   1.4. Juridisk virkning 5
   1.5. Oppfølging og ansvar 6
      1.5.1. Organisering av arbeidet i vannregionen 7
2. Planens geografiske virkeområde 10
   2.1. Vannregionens geografiske avgrensning 10
   2.2. Vannforekomster i vannregionen 11
   2.3. Beskyttede områder i vannregionen 12
   2.4. Internasjonale vannregioner 12
3. Måloppnåelse og erfaringer fra forrige planperiode 14
   3.1. Måloppnåelse og utvikling i miljøtilstand 14
      3.1.1. Eksempler på gjennomførte og planlagte tiltak 15
   3.2. Erfaringer fra forrige planperiode 16
      3.2.1. Tiltaksoppfølging og gjennomføringsgrad 16
4. Prioriteringer i vannregionen 2028-2033 18
   4.1. Prioriteringer i vannregionen 18
      4.1.1. Prioriteringer av tiltak i planarbeidet 18
      4.1.2. Tema som bør få forsterket oppmerksomhet i planperioden 19
   4.2. Regulerte vassdrag med miljømål som kan medføre krafttap 20
5. Kunnskapsgrunnlag for miljøtilstand og påvirkninger 21
   5.1. Innhenting og vurdering av kunnskapsgrunnlaget –overvåkingsprogrammer i regionen 21
   5.2. Miljøtilstand i vannforekomstene 23
   5.3. Presisjon og usikkerhet 24
   5.4. Inngrep og aktiviteter som påvirker vannmiljøet 25
      5.4.1. Inngrep og aktiviteter som påvirker flest vannforekomster i vannregionen 26
      5.4.2. Inngrep og aktiviteter som har medført sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) 27
6. Miljømål og bruk av unntak 28
   6.1. Reviderte miljømål for 2028-2033– unntak og tilpasninger 29
      6.1.1. Vannforekomster med utsatt frist for å oppnå miljømålet 30
      6.1.2. Vannforekomster med mindre strenge miljømål 31
   6.2. Vannforskriften §12 - ny aktivitet eller nye inngrep 32
7. Oppsummering av tiltaksprogrammet 33

7.1. Oppsummering av forslag til tiltaksprogram 33
8. Behov for virkemidler for å styrke gjennomføringen av vannforskriften 38
9. Vedlegg 1
Vedlegg 1: Vannforekomster med unntak fra miljømålet om minst god tilstand 1
9.1. Vannforekomster med utsatt frist 1
9.2. Vannforekomster med mindre strenge miljømål 1
9.3. Påvirkning: Vannkraftanlegg uten krav til minstevannføring 2
Vedlegg 2: Vannforekomster med kraftverk som vil få redusert kraftproduksjon som følge av foreslåtte miljøtiltak 3
Vedlegg 3: Regional oversikt over overvåkingsprogrammer i vannregionen 4
9.4. Innhold, ansvar, finansiering og gjennomføring av overvåkningen 4
9.4.1. Overvåkningsnettverk 6
9.4.2. Overvåkning i overflatevann 8
9.4.3. Overvåkning i grunnvannsforekomster 8
9.4.4. Overvåkning i beskyttede områder 9
9.4.5. Fremtidige overvåkningsbehov 10
9.4.6. Overvåkning fordelt på vannområder/delprogrammer 10
Vedlegg 4: Regionale planretningslinjer 15
Vedlegg 5: Handlingsprogram 17

1. Rammer for vannforvaltningsplanen

En tydelig ramme for planarbeidet er nødvendig for å sikre felles forståelse av mål, prosess og myndighetsroller. Kapitlet gir de overordnede forutsetningene som ligger til grunn for hvordan vannforvaltningsplanen skal utarbeides og følges opp.

1.1. Bakgrunn og oppbygging

Vannforskriften er det rettslige rammeverket for forvaltningen av vannmiljøet i Norge. Den fastsetter miljømål for alle vannforekomster og inneholder et generelt forbud mot forringelse. Myndighetsutøvelse, planlegging og aktivitet som kan påvirke vannmiljøet skal vurderes opp mot disse miljømålene. Den regionale planen for vannforvaltning operasjonaliserer vannforskriften og fungerer som myndighetenes felles verktøy for å samordne innsatsen for å nå miljømålene.

Planen oppdateres hvert sjette år i tråd med vannforskriften (§§ 26-29 og vedlegg VII). Oppdateringen bygger på gjeldende plan, gjeldende føringer og krav i forskriften. Planen beskriver miljøtilstand og påvirkninger i vannforekomster i både ferskvann og kystvann, og viser nødvendige tiltak for å oppnå miljømålene.

En vannforekomst er en fysisk avgrenset og juridisk definert enhet av elv, innsjø, kystvann eller grunnvann. Ved å dele vannmiljøet inn i vannforekomster kan vi koble påvirkninger til riktig sted og sikre at tiltak settes inn der de faktisk gjør nytte. Vannforekomsten er derfor den grunnleggende enheten for å vurdere miljøtilstand og fastsette mål i vannforskriften.

Følgende dokumenter inngår i planen:

Tiltaksprogram
Beskriver nødvendige tiltak for å nå miljømålene, ansvarlig myndighet, tidsplan og kostnader. Synliggjør og reduserer gapet mellom dagens tilstand og ønsket miljøtilstand.

Tiltaksprogram Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033

Handlingsprogram:
Viser hvordan planen skal følges opp etter vedtak av regional planmyndighet (pbl. § 8-1).

Handlingsprogram Tana, Neiden og Pasvik vannregion (vedlegg 5)

Oversikt over overvåkingsprogrammer
Gir oversikt over pågående og planlagt overvåking.

Oversikt over overvåkingsprogrammer i vannregionen (vedlegg 3)

1.2. Formål - helhetlig forvaltning for god miljøtilstand

Planens formål er å bidra til å oppfylle kravene i vannforskriften gjennom å:

- **Nå og opprettholde god miljøtilstand, inkludert forbud mot forringelse**

God miljøtilstand innebærer gode leveområder for vannlevende organismer og lave nivåer av miljøgifter og andre skadelige stoffer. Dette sikrer viktige økosystemtjenester som rekreasjon, matsikkerhet og trygg vannressurs.
Les mer om miljømål etter vannforskriften- vannportalen.no

- **Sørge for helhetlig, økosystembasert forvaltning**

Forvaltningen tar utgangspunkt i nedbørsfelt, fremfor administrative grenser, og vurderer hele vannets kretsløp samlet. Dette gir oversikt over påvirkninger på hver vannforekomst og gjør det mulig å identifisere målrettede tiltak der miljømålene ikke oppnås.

- **Samordne innsatsen mellom alle berørte myndigheter**

Planen er et verktøy for koordinert innsats mellom statlige, regionale og lokale myndigheter for å beskytte og forbedre vannmiljøet.
Les mer om organisering av vannforvaltningen- vanportalen.no

1.3. Krav og prosesser i planarbeidet

Nasjonale føringer og ambisjonsnivå
Ambisjonsnivået for planen er gitt i Nasjonale føringer for arbeidet med å oppdatere de regionale vannforvaltningsplanene (2025) . Planarbeidet bygger også på relevante statlige mål, retningslinjer og forventninger, vedtatt planprogram med hovedutfordringer, evaluering av forrige planperiode.

Organisering, dialog og medvirkning
Planen er utarbeidet av berørte myndigheter. Vannregionmyndigheten har koordinert arbeidet, og sikret fremdrift. Via de kommunale vannområdekoordinatorene er lokale innspill løftet frem. Statsforvalteren har hatt hovedansvaret for det faglige grunnlaget. Sektormyndighetene har bidratt med kunnskap om påvirkninger, miljømål og tiltak innenfor sine ansvarsområder.

Det er tilrettelagt for medvirkning fra allmennheten og berørte interesseorganisasjoner, gjennom planprosessen. Mer informasjon er tilgjengelig på vannregionens side på vannportalen.

Konsekvensutredning
I forrige planperiode (2022–2027) ble de regionale vannforvaltningsplanene for første gang konsekvensutredet, i henhold til konsekvensutredningsforskriften (§ 6 bokstav a). Denne konsekvensutredningen er også gjeldende for planperioden 2028-2033.

Formålet med KU-forskriften er å sikre at miljøhensyn integreres tidlig i plan- og beslutningsprosesser. Kravene til miljøvurdering på overordnet nivå er allerede ivaretatt gjennom planprosessen etter vannforskriften.

Den regionale vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram er et samordningsverktøy for å nå miljømålene i vannforskriften §§ 4- 7, herunder forbudet mot forringelse. Planen rulleres hvert sjette år, mens andre regionale planer normalt har et lengre tidsperspektiv. Den skiller seg dermed fra en del andre regionale planer. Ambisjonsnivået for de regionale vannforvaltningsplanene er gitt i nasjonale føringer for arbeidet.

Regional vannforvaltningsplan 2028–2033 omfatter oppdatering av kunnskapsgrunnlag, tiltaksprogram og miljømål fra forrige planperiode. Kunnskapsgrunnlaget forbedres kontinuerlig, og rammer for miljømålene er fastsatt i vannforskriften.

Endelige beslutninger om gjennomføring av tiltaksprogrammet tas gjennom sektorlovgivningen, og konsekvenser av konkrete miljøforbedrende eller avbøtende tiltak i tiltaksprogrammet skal utredes nærmere i planlegging og saksbehandling etter relevant regelverk, jf. konsekvensutredningsforskriften §§ 6–8 og vedlegg I og II.

Vedtaksprosesser og godkjenning
Planen utarbeides etter plan- og bygningsloven, kap. 8, med nødvendige tilpasninger etter vannforskriften. Vannregionmyndigheten skal samordne arbeidet og søke omforente forslag i vannregionutvalget (vannforskriften §§ 28–29). I praksis innebærer dette at sektormyndighetene peker ut hvilke vannforekomster som skal ha unntak fra miljømålene, foreslår tiltak og avgjør gjennom senere behandling etter sektorlovverket om tiltakene skal gjennomføres. Vannregionmyndigheten samordner prosessen og synliggjør eventuelle uenigheter. Uavklarte spørsmål løftes til nasjonal avklaring.

Planene vedtas av berørte fylkeskommuner, og krever deretter nasjonal godkjenning (plan- og bygningsloven § 8-1, § 8-4 og vannforskriften § 29). Klima- og miljødepartementet vurderer planen i samråd med andre berørte departementer, og kan gjøre nødvendige endringer ut fra nasjonale hensyn. (Lenke: Presisering av sammenhengen mellom bestemmelsene i pbl og vannforskriften).

Tabellen under viser dokumentene fra planprosessen så langt.

Dato	Prosess
2024.12.19	Kunngjøring av oppstart, høring av planprogram og hovedutfordringer
2025.11.11	Planprogram og hovedutfordringer, vedtatt av fylkestinget

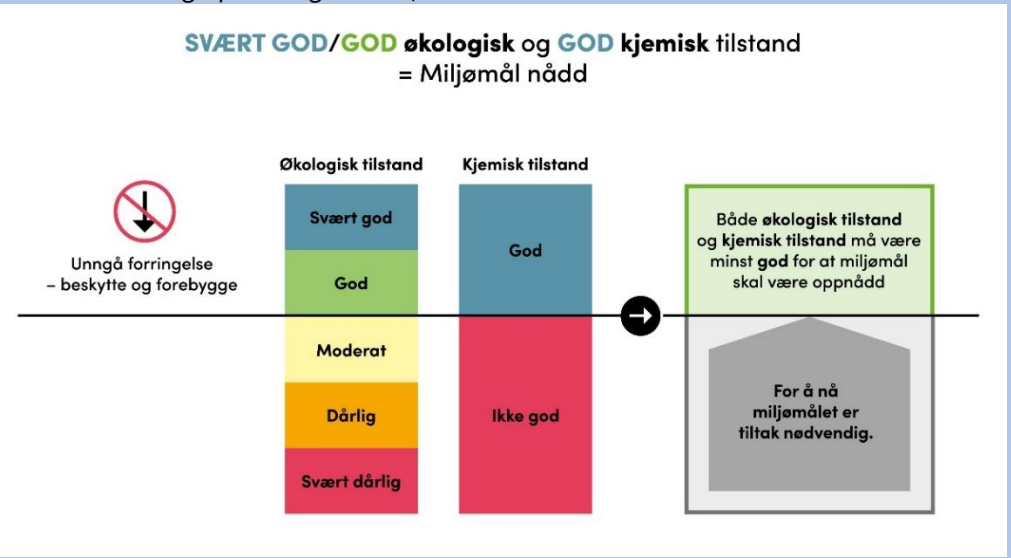
.

1.4. Juridisk virkning

Vannforskriften gjelder for alle myndigheter som fatter beslutninger som kan påvirke vannmiljøet. Berørte myndigheter skal følge opp rammene vannforskriften setter innenfor sine lovverk og virkemidler.

Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av juridisk bindende miljømål. Dette innebærer at:

- Ny eller endret aktivitet ikke skal medføre forringelse eller hindre at miljømålene nås.
- Der miljømålene ikke er nådd, skal tilstanden forbedres gjennom nødvendige tiltak.
- Unntak kan kun gis på strenge vilkår (vannforskriften § 12

Figur 1: Tilstandsklassene for økologisk og kjemisk tilstand i overflatevann. Miljømålet nås når den økologiske tilstanden er god eller svært god og den kjemiske tilstanden er god, Kilde: Miljødirektoratet.

Vannforskriften gjennomfører EUs vanndirektiv i norsk rett og er hjemlet i naturmangfoldloven, forurensingsloven, vannressursloven og plan- og bygningsloven. Lenke: Vannforskriften (lovdata.no)

Vannforskriften setter rammene for miljømålene, men gir ikke hjemmel til å godkjenne eller avslå konkrete tiltak. Vedtak om tillatelser og konsesjoner fattes etter sektorlovene (for eksempel forurensningsloven, vannressursloven, energiloven og plan- og bygningsloven).

Sektormyndighetene skal sørge for at vedtak etter sektorlovgivningen er i samsvar med vannforskriftens miljømål og forbudet mot forringelse, og vurdere hvilke vilkår som eventuelt må stilles for at kravene skal oppfylles.

Den regionale vannforvaltningsplanen setter ikke nye rettslige rammer utover vannforskriften, men skal legges til grunn for statlig, regional og kommunal planlegging og virksomhet (pbl. § 8-4 og vannforskriften § 29). Berørte myndigheter følger opp tiltak etter nasjonal godkjenning av planen.

I rundskriv T-2/16 (2025) om Miljøforvaltningens innsigelsespraksis fremgår det hvilke hensyn som er av nasjonal eller vesentlig regional interesse på miljøområdet, og som kan gi grunnlag for innsigelse. For vannmiljø skal innsigelse vurderes når planforslaget kan komme i konflikt med:

- miljømålene i godkjent regional plan for vannforvaltning (vannforskriften §§ 4–8)

- kravene for unntak (vannforskriften § 12)
- plikten til å opprettholde et begrenset naturlig vegetasjonsbelte langs vassdrag (vannressursloven § 11)

Lenke: Miljøforvaltningens innsigelsespraksis T-2/16- Regjeringen

Regionale planretningslinjer
Planen inneholder regionale planretningslinjer som skal støtte opp under arbeidet med å nå miljømålene og sikre en samordnet og langsiktig vannforvaltning på tvers av regionens vannområder. Retningslinjene skal bidra til at hensyn til vannmiljø blir vurdert tidlig i kommunenes samfunns- og arealplanlegging, og at planleggingen skjer i tråd med vannforskriften. Retningslinjene er ikke juridisk bindende, men statlige og kommunale myndigheter skal legge dem til grunn i sin planlegging og saksbehandling. Retningslinjene kan også gi grunnlag for innsigelse.

Regionale planretningslinjer er tilgjengelig som vedlegg (vedlegg 4).

1.5. Oppfølging og ansvar

Oppfølgingen av vannforvaltningsplanen skjer gjennom tiltaksprogrammet og handlingsprogrammet. Tiltaksprogrammet viser hvilke tiltak som trengs for å forebygge, forbedre eller gjenopprette miljøtilstanden der det er nødvendig. Handlingsprogrammet beskriver hvilke aktiviteter som skal gjennomføres for å følge opp prioriteringene i planen. Nødvendige tiltak skal gjennomføres slik at miljømålene nås innen fristene som er satt i vannforvaltningsplanen.

Ansvaret for å følge opp og gjennomføre tiltak ligger hos ulike myndigheter og følger av lovverket for hver enkelt sektor. Det gjøres ikke en samlet prioritering mellom sektorer, og hver sektor må derfor selv prioritere tiltak og dekke kostnadene innenfor egne rammer.

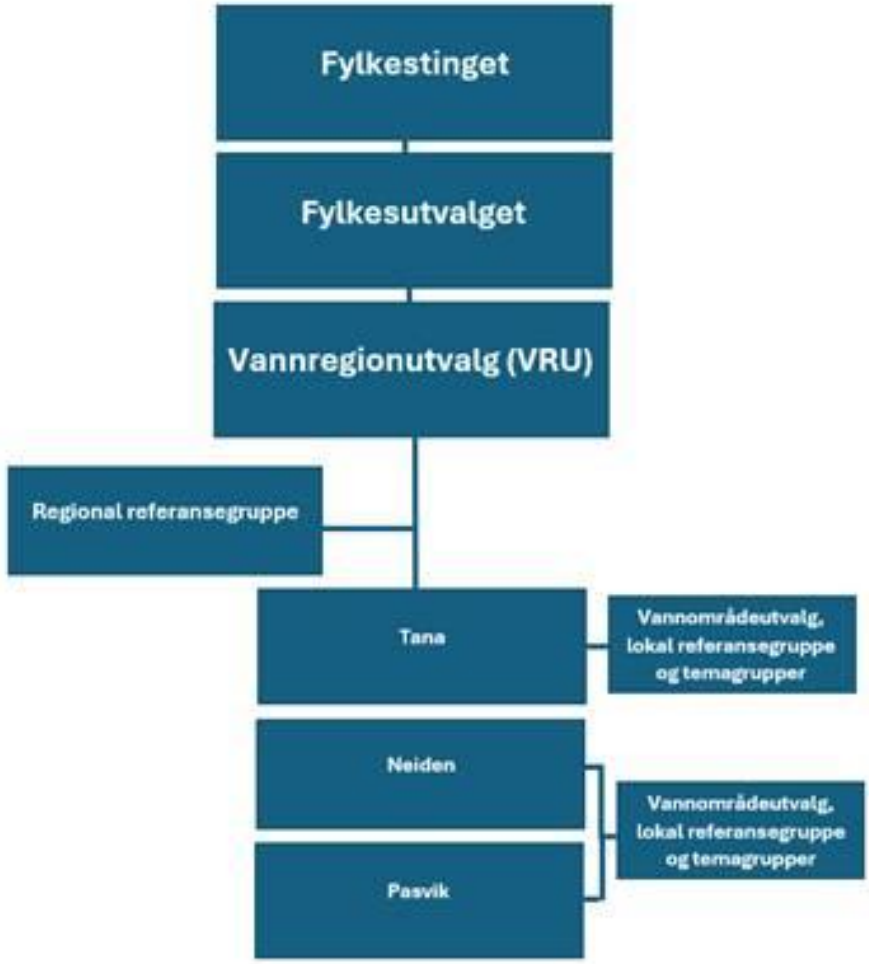
Vannforvaltningsplanen peker også på noen områder der det er særlig viktig med en samlet innsats. Det innebærer økt fokus på vannmiljø i arealforvaltning, økte ressurser til styrking av kunnskapsgrunnlaget, Kartlegging og fjerning av vandrinshinder for fisk og andre ferskvannsorganismer, regionalt fokus på plastforurensing samt konkrete tiltak for å minske mengden plast i vannmiljøet og fokus på hvilken betydning et godt vannmiljø har for samfunns- og brukerinteresser i vannregionen. I disse områdene er det behov for at sektorene samarbeider om når og hvordan tiltak gjennomføres, slik at innsatsen gir best mulig effekt på miljøet.

Utsatt frist for måloppnåelse og behov for nye eller bedre virkemidler gir ikke grunnlag for utsettelse av tiltaksgjennomføring. I påvente av nye eller bedre virkemidler for gjennomføring av tiltak, må det igangsettes og gjennomføres tiltak innen gjeldende regelverk. Det er også behov for mer aktiv bruk av dagens virkemidler innen flere områder dersom vi skal nå miljømålene innen 2033. Se kap. 8 om behov for virkemidler for å styrke gjennomføringen av vannforskriften.

Dersom manglende ressurser begrenser tiltaksgjennomføring, er det viktig at hver sektor prioriterer innenfor sitt ansvarsområde. Dette innebærer å vurdere både hvor det er viktigst å starte geografisk, og hvilke tiltak som bør gjennomføres først over tid. Dette gjelder både når det er begrensninger i økonomi og i administrativ kapasitet. Se kap. 4.1 om Prioriteringer i vannregionen.

1.5.1. Organisering av arbeidet i vannregionen

Planarbeidet i Tana, Neiden og Pasvik vannregion er organisert i henhold til føringene i vannforskriften (figur 4). Arbeidet er en regionalt styrt planprosess, med fylkestinget som øverste planmyndighet. For hvert vannområde etableres det vannområdeutvalg med lokal referansegruppe. Temagrupper i vannområdene kan etableres etter behov.

Figur 2: Tenkt organisasjonskart for arbeidet med vannforskriften i Tana, Neiden og Pasvik vannregion.

Vannregionutvalget (VRU)
Vannregionutvalget (VRU) er den viktigste arenaen for regionalt samarbeid om utarbeiding og gjennomføring av vannforvaltningsplanen. VRU ledes av Finnmark fylkeskommune.

Oppgavene til VRU er beskrevet i vannforskriften kapittel 4 og er presisert i brev fra Klima -og miljødepartementet (KLD) om vannregionutvalget og rammer for vedtak. VRU er ikke et vedtaksorgan, men et samarbeidsforum mellom nasjonale, regionale og lokale myndigheter. VRU har ingen overført myndighet over de deltakende sektormyndighetene. Sektormyndighetene skal forvalte vannmiljøet innenfor de rammene vannforskriften gjennom eget lovverk og egne virkemidler. VRU skal:

- Tilstrebe enighet i vannregionutvalget.
- Eventuell uenighet skal fremgå av møtereferat og vedtatte dokumenter.
- Uenigheter kan løftes til direktoratene og departementet for avklaring.

Følgende regionale og statlige myndigheter er representert i VRU:

- Vannregionmyndigheten/Finnmark fylkeskommune
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark
- Miljødirektoratet
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Mattilsynet
- Kystverket
- Fiskeridirektoratet
- Statens vegvesen
- Vannområdene/kommunene i vannregionen

Mer informasjon om organisering av vannforvaltningsarbeidet på regionalt og lokalt nivå er tilgjengelig på vannportalen.

Regional referansegruppe
Regional referansegruppe er en viktig arena for regional og lokal medvirkning. Det skal legges til rette for medvirkning fra frivillige organisasjoner, bransjeorganisasjoner og andre interessenter gjennom regional referansegruppe. VRM foreslår at bransjer og organisasjoner er representert i regional referansegruppe gjennom regionale representanter, mens mindre aktører og lokallag deltar på vannområdenivå. Det er interessegruppene selv som avgjør hva som er rett fordeling med henhold til deltagelse på disse to nivåene.

Vannregionmyndigheten (VRM)
Vannregionmyndigheten skal koordinere prosessen med å gjennomføre planarbeidet i tråd med vannforskriften, i nært samarbeid med vannregionutvalget. Vannregionmyndighetens viktigste oppgave er å:

- Være plan og prosessleder
- Samordne utarbeidelsen av sektorovergripende forvaltningsplaner
- Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter
- Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen
- Sørge for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes

Sektormyndigheters ansvar
Både regionale og statlige sektormyndigheter, Statsforvalteren, fylkeskommunen og kommunene har et sektorielt myndighetsansvar. Dette innebærer både å utrede forslag til tiltak innen sine ansvarsfelt og bidra til at miljøpåvirker/ansvarlig tiltakshaver gjennomfører aktuelle tiltak. Statlige myndigheter har et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring. Sektormyndighetenes viktigste oppgaver er:

- Levere informasjon, kunnskap og data til karakteriseringsarbeidet for sine ansvarsområder
- Foreslå miljøforbedrende tiltak for sine ansvarsområder/ levere materiale til tiltaksprogrammet
- Bistå ved fastsetting av miljømål
- Delta i vannregionutvalget
- Delta i arbeidet i vannområdene og de lokale vannområdeutvalgene når relevante tema innen deres ansvarsområder berøres

- Gjennom bruk av myndighet bidra til at tiltak innen sitt ansvarsfelt blir gjennomført

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren har, som regional miljømyndighet, hovedansvaret for å utforme det faglige kunnskapsgrunnlaget. Dette skal gjøres i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner. Statsforvalteren koordinerer arbeidet med:

- Overvåking og datahåndtering knyttet til vannmiljø
- Karakterisering av vannforekomstene
- Vurderinger av påvirkninger og risiko for om målet om god miljøtilstand nås
- Klassifisering av miljøtilstand

Selv om statsforvalteren har det faglige hovedansvaret, skal de involvere andre sektormyndigheter og lokal kunnskap i arbeidet. Statsforvalteren og VRM må derfor legge til rette for en prosess der både vannområdene og VRU blir involvert i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget.

Organisering i vannområdene
Mye av planarbeidet vil i praksis foregå lokalt i vannområdene. Vannområdene er inndelt etter nedbørsfelt og dekker ofte flere kommuner. Organiseringen binder derfor kommuner og andre aktører sammen på tvers av kommunegrenser i arbeidet for et godt vannmiljø.

Arbeidet i vannområdene er et viktig grunnlag for den regionale planen. I vannområdene skal kommunene og andre aktører samarbeide på tvers av kommunegrenser gjennom vannområdeutvalg. Der bidrar de med kunnskap om påvirkninger, risiko og tilstand, samt lokale tiltaksanalyser, og har mulighet til å utvikle lokale løsninger. Slik muliggjør arbeidet i vannområdet lokal forankring og medvirkning, samt innhenting av lokal og erfaringsbasert kunnskap.

Kommunene er myndighet med ansvar for å treffe vedtak om gjennomføring av tiltak innen blant annet:

- Drikkevann
- Avløp
- Overvannshåndtering
- Landbruksforvaltning
- Arealforvaltning
- Forurensning

Vannområdekoordinator
Vannområdekoordinator (VOK) er en felles ressurs for kommunene og bistår dem med deres ansvar og oppgaver etter vannforskriften. VOK er en viktig premissleverandør for dette planarbeidet, og har blant annet følgende oppgaver:

- Daglig ledelse og koordinering av arbeidet i vannområdet/vannområdene.
- I samarbeid med fylkeskommunen bidra til informasjon om arbeidet og konsekvensene av den regionale planen for kommunene.
- Avholde kurs og veiledningsmøter med kommunene i vannområdet/vannområdene.
- Samarbeid med deltakere i lokale utvalg og grupper, grunneiere og lokalbefolkning.
- I samarbeid med fylkeskommunen, Statsforvalteren og VRU bidra til gjennomføring av revisjon av forvaltningsplan, tiltaksprogram og overvåkingsprogram.

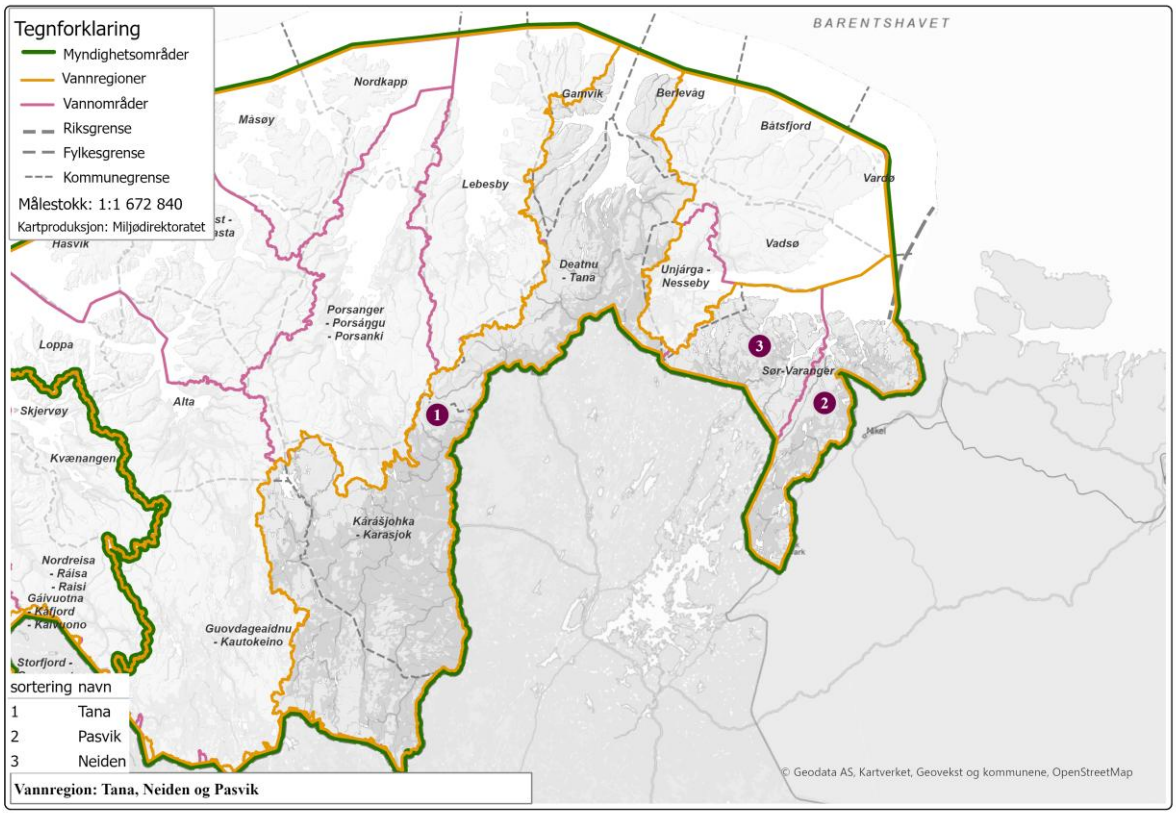
2. Planens geografiske virkeområde

Helhetlig vannforvaltning forutsetter oversikt over vannregionens geografiske avgrensning basert på nedbørsfelt, med fordeling på elver, innsjøer, grunnvann og kystvann. Områder med særskilt beskyttelse jf. vannforskriften, samt vannforekomster som krysser landegrenser, omtales spesielt.

2.1. Vannregionens geografiske avgrensning

Tana, Neiden og Pasvik vannregion er definert som en internasjonal vannregion. Vannregionen består av Finnmark fylke (Tana, Neiden og Pasvik vannområder) (figur 3). Formålet med vannområdene er å etablere hensiktsmessige enheter for arbeidet på et lokalt nivå, der kommuner, sektormyndigheter og andre interessenter samarbeider for å gjennomføre sine oppgaver i henhold til vannforskriften. Deler av nedbørsfelt i Tana-, Neiden-, Munkelv- og Pasvikvassdraget ligger i Finland. Deler av nedbørsfeltene til vassdragene Pasvik og Grense Jakobselv ligger i Russland. Den norske delen av vannregionen har en utbredelse på om lag 20 000 km^2.

Det er mange interesser knyttet til bruken av vannet, blant annet til næringsformål, fritid og rekreasjon. Vannregionen har mange områder med høy naturverdi både på land, langs kysten og i sjøen. Deriblant verneområder og nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Vannmiljø med en god miljøtilstand har stor betydning for mange samfunnsinteresser.

Figur 3: Kart over Tana, Neiden og Pasvik vannregion med sine tre vannområder.

2.2. Vannforekomster i vannregionen

Vannmiljøet er inndelt i mindre vannforekomster fordelt etter vanntype (kystvann, grunnvann, innsjøer og elver og bekkefelt). I Tana, Neiden og Pasvik vannregion er det registrert over 1400 vannforekomster (tabell 1).

Tabell 1: Vannforekomster fordelt etter vanntype (kystvann, grunnvann, innsjøer og elver og bekkefelt.

Type vannforekomst	Antall	Areal/lengde
Elv	1 016	20 675 km
Grunnvann	43	322 km ^{2}
Innsjø	304	502 km ^{2}
Kystvann	38	2 056 km ^{2}
Totalt	**1 401**	

Vannforekomstene spenner fra klare og næringsfattige kyst- og fjellvann til mer humusrike innsjøer og elver i skog- og myrlandskapet i innlandsområdene.

2.3. Beskyttede områder i vannregionen

Et beskyttet område (vannforskriften § 16) er et geografisk avgrenset område beskyttet etter vedtak, forskrifter eller retningslinjer i samsvar med Vedlegg IV i vannforskriften. Beskyttelsen som disse områdene har, er begrunnet i hensynet til helse eller viktige naturverdier og går utover den generelle beskyttelsen som miljømålene i vannforskriften gir. Det innebærer at vannforekomster i et beskyttet område både skal oppfylle vannforskriftens miljømål og ivareta særlige hensyn knyttet til grunnlaget for beskyttelsen.

Særlige hensyn kan være verneformålet i et verneområde, særlige krav til vannkvalitet i drikkevannskilder eller badevann, eller begrensning på ulike former for inngrep. Dette legger føringer for ny aktivitet eller inngrep i beskyttede områder.

Beskyttede områder etter vannforskriften omfatter:

- Områder utpekt eller tiltenkt til uttak av drikkevann
- Områder utpekt til beskyttelse av økonomisk betydelige akvatiske arter
- Områder utpekt til rekreasjonsformål (badeplasser)
- Områder følsomme for næringsstoffer
- Områder utpekt til beskyttelse av habitater og arter

Tabell 2: Antall beskyttede områder og antall berørte vannforekomster per beskyttet område type.

Antall beskyttede områder (Tana, Neiden og Pasvik)

№	Beskyttet Område Type	Antall beskyttede områder	Antall vannforekomster
1	Drikkevann	21	27
2	Badevann	16	15
3	Annet	13	604
	Totalt	50	646

Register over beskyttede områder er tilgjengelig i Vann-Nett (kart, tabeller og faktaark). Der fremgår det om en vannforekomst inngår i ett eller flere beskyttede områder.

Lenke: Vannportalen- Beskyttede områder (drikkevann og badevann m.m.) - Vannportalen.

2.4. Internasjonale vannregioner

Tana, Neiden og Pasvik vannregion deler vassdrag og nedbørsfelt med Finland og Russland. Det er fastsatt i vannforskriften § 30 at når et nedbørfelt strekker seg inn på en annen EØSstats territorium skal den aktuelle vannregionregionen defineres som en internasjonal vannregion. Vannregionmyndigheten skal samarbeide med ansvarlig myndighet i tilgrensede EØS-stater med sikte på å etablere felles løsninger, slik at ønsket miljøtilstand kan oppnås for hele nedbørsfeltet. Relevant informasjon skal utveksles, og tiltaksprogrammer og forvaltningsplaner for de berørte nedbørfeltene skal koordineres.

I 2013 ble det utarbeidet en internasjonal samarbeidsavtale for å formalisere samarbeidet med Finland, som medfører at vannområdene Tana, Pasvik og Neiden på norsk og finsk side utgjør en egen internasjonal vannregion[1]. Samarbeidsavtalen og den tilhørende «Memorandum of Understanding» regulerer prosedyrer for koordineringen av vannforvaltning i disse områdene[2].

Koordinering med finske myndigheter
I det forberedende arbeidet til planprogram og hovedutfordringer for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033 har de nasjonale fremdriftsplanene vært svært ulike mellom landene. Det har gjort det utfordrende å koordinere arbeidet i forkant av høringene. Planprogram og hovedutfordringer for norsk side av vannregionen er oversatt til finsk. Planprogram og hovedutfordringer for finsk side av vannregionen er oversatt til norsk. I de videre arbeidet med vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram er de nasjonale fremdriftsplanene mer like. Såfremt rammeplanene ikke endres, vil dette legge grunnlag for mer konkret samarbeid om miljømål, tiltak og prioritering i grensekryssende vassdrag og nedbørsfelt.

Mellom Norge og Finland er det lange tradisjoner for samarbeid om forvaltning av grensevassdrag. I 1980 undertegnet den norske og finske regjeringen en overenskomst om en Norsk-finsk grensevassdragskommisjon. Kommisjonen er et rådgivende organ for de respektive lands regjeringer, og kommisjonens arbeid styres av overenskomsten mellom regjeringene i Norge og Finland. Kommisjonen har årlige møter og er et viktig møtepunkt for nasjonale, regionale og lokale myndigheters samarbeid om vannforvaltning og koordinering etter vannforskriften[3]. Kommisjonen gir hvert år anbefalinger om tiltak og samarbeid i grensevassdragene. Disse anbefalingene må følges opp i arbeidet med vannforskriften og de regionale vannforvaltningsplanene.

Det er utarbeidet et felles sammendrag av norske og finske vannforvaltningsplaner for planperiode 2022-2027[4]. Det er også utarbeidet en felles flerbruksplan for Pasvik og Grense Jakobselv for perioden 2021-2030[5]. Planen dekker i stor grad problemstillinger som er overlappende med en forvaltningsplan etter vannforskriften i et internasjonalt nedbørsfelt.

Mer om nordisk samarbeid og grensekryssende samarbeid.

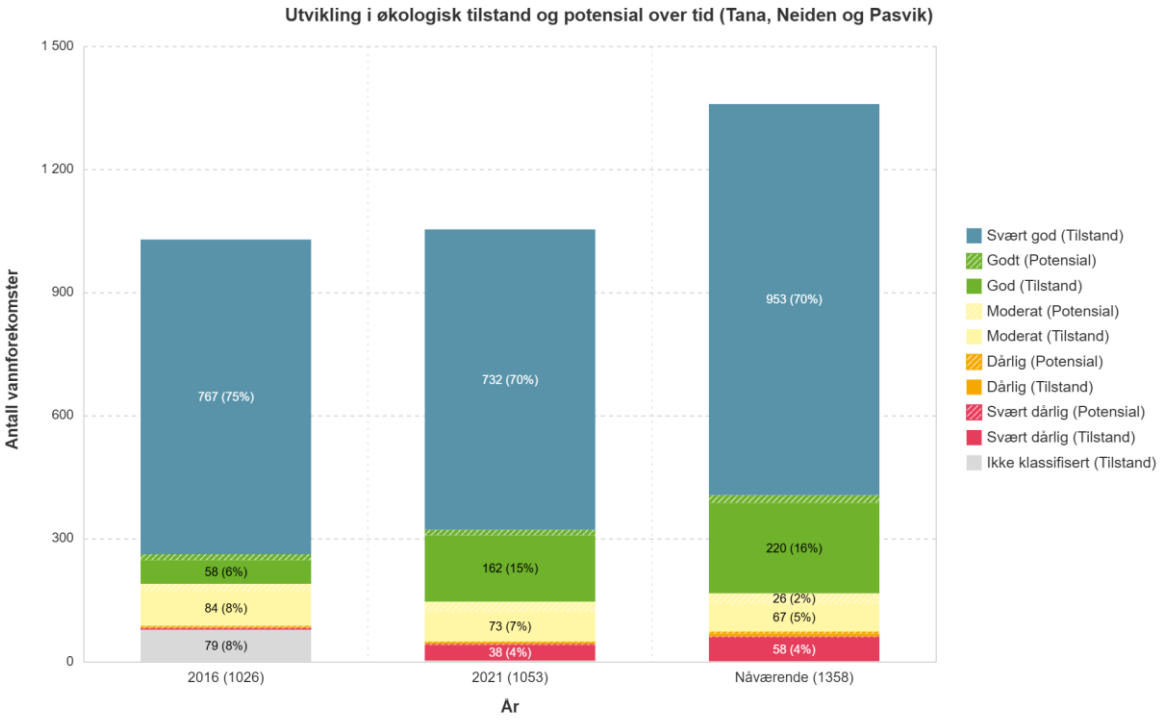
[1] https://www.vannportalen.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2SFURBGPT6G2RG2JYIVROE2OYFV
[2] https://www.vannportalen.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2UFYBVOD6YEGNFLQY3C4KD2IXOE
[3] https://prosjekt.statsforvalteren.no/gvk/den-norsk-finske-grensevassdragskommisjon/
[4] https://www.vannportalen.no/sharepoint/downloaditem/?id=01FM3LD2W52DDS7ZGMUBGIHGX33WKHQ3BU
[5] https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-troms-og-finnmark/bilder-fmtf/diverse/flerbruksplanen-ferdig.pdf

3. Måloppnåelse og erfaringer fra forrige planperiode

Gapet mellom dagens tilstand og miljømålene gjør det nødvendig med målrettet innsats i kommende planperiode. Erfaringene fra tidligere planperioder gir grunnlag for å styrke prioriteringer, samarbeid og tiltak i neste planfase.

3.1. Måloppnåelse og utvikling i miljøtilstand

Figuren under viser hvordan økologisk tilstand og økologisk potensial i vannforekomstene i Tana, Neiden og Pasvik vannregion har utviklet seg over tid. Tallene bygger på rapporterte data fra 2016, 2021 og dagens registreringer i Vann-Nett (figur 4)

Figur 4: Utvikling i tilstand/potensial fordelt på antall vannforekomster. Fra 2016 til 2021 ble vannforekomster som tidligere ikke var klassifisert gjort en vurdering av. Fra 2021 til 2026 har fordelingen innen de ulike klassifiseringene holdt seg stabil. Økt antall vannforekomster mellom planperiodene skyldes oppdatert vannforekomstinndeling.

Figuren viser ikke bare faktiske endringer i tilstand og potensial. Siden 2016 har det skjedd endringer i inndelingen av vannforekomster, i antall vannforekomster og i metodene for klassifisering. Derfor er ikke alle vannforekomster og data direkte sammenlignbare mellom årene. Dette gjør det vanskelig å trekke sikre konklusjoner om reell endring over tid basert på denne oversikten alene.

Det er vanskelig å se en samlet forbedring i miljøtilstanden for hele vannregionen. Når vi ser på utviklingen på vannområdenivå, blir det tydeligere hvor tiltak har bidratt til bedre tilstand i enkelte vannforekomster. For noen vannforekomster skyldes endret miljøtilstand først og fremst bedre kunnskap om den faktiske tilstanden, ikke nødvendigvis en reell forbedring eller forverring.

Effekten av miljøforbedrende tiltak ofte kommer gradvis. Akvatiske økosystemer trenger tid til å respondere når belastninger reduseres, og resultatene blir derfor ikke alltid synlige innenfor én planperiode. Samtidig kan nye påvirkninger redusere effekten av gjennomførte tiltak. Dette gjelder blant annet klimaendringer, som gir hyppigere episoder med styrtregn, flom og endrede smelteperioder, samt endret arealbruk med økt utbyggingsaktivitet og større samlet belastning på vannmiljøet.

Miljøforbedrende tiltak har bedret miljøtilstanden i flere vannforekomster. Det er også flere tiltak som er påbegynt, og som forventes å bidra til bedret miljøtilstand på sikt.

3.1.1. Eksempler på gjennomførte og planlagte tiltak

I planperioden 2022-2027 er det gjennomført ulike tiltak for å forbedre kunnskapsgrunnlaget og miljøtilstanden i vannforekomstene. Dette omfatter blant annet fiskeundersøkelser i regulerte vassdrag og innsjøer, som Viksjøen samt Store og Lille Kobbholmvatn. Det er også gjennomført habitatforbedrende tiltak i Julelva, herunder delvis fjerning og tilpasning av forbygninger for å bedre forholdene for fisk og gjenopprette naturlige vannprosesser. Flere potensielle vandringshindre er kartlagt og vurdert. Ved Gulbjok bru viste befaring at lokaliteten ikke utgjør et vandringshinder, og tiltaket ble derfor avsluttet. Videre er restaureringstiltak gjennomført i Ráitejohka. I pukkellaksårene er det gjennomført omfattende utfiskingstiltak i en rekke vassdrag, i samarbeid mellom sektormyndigheter, lokale organisasjoner og frivillige. Videre har avløpstiltak bidratt til økt kunnskap om påvirkninger og redusert belastning på vannmiljøet.

I pukkellaksårene er det gjennomført omfattende utfiskingstiltak i en rekke vassdrag, i samarbeid mellom sektormyndigheter, lokale organisasjoner og frivillige.

Samtidig pågår flere tiltak i vannregionen. Disse omfatter kartlegging og oppfølging av påvirkninger fra pukkellaks, utlegging av gytegrus i Ellenelva for å styrke fiskebestandene, samt undersøkelser av flaskehalser for ørretproduksjon i Pasvikvassdraget. Det arbeides også med kartlegging av vandringshindre, oppfølging og forbedring av avløpsløsninger, samt undersøkelser av mulige miljøeffekter fra krigsetterlatenskaper i vassdrag og innsjøer.

Selv om tiltak har gitt forbedringer flere steder, er det fortsatt behov for tiltak i mange vannforekomster. Effektene av tiltak vil ofte komme gradvis, ettersom økosystemene trenger tid til å respondere når belastningene reduseres. Nye utfordringer kan svekke effekten av tiltak, blant annet klimaendringer (hyppigere styrtregn, flom, endrede smelteperioder) og endret arealbruk (økt utbygging uten tilstrekkelig hensyn til samlet belastning). I tillegg til effekten av miljøtiltak vil statistikken over miljøtilstand også påvirkes av økt presisjon gjennom mer overvåking og kartlegging, oppdatert vannforekomstinndeling i tillegg til oppdaterte klassifiseringsmetoder.

Alle tiltak som gjennomføres for å nå miljømålet om god økologisk og kjemisk tilstand etter vannforskriften bidrar også til at kravene til beskyttelse av drikkevann innfris. Andre tiltak som er

foreslått i vannforekomster som er drikkevannskilde er derfor viktige for beskyttelsen av drikkevannet.

3.2. Erfaringer fra forrige planperiode

Nedenfor gis eksempler på erfaringer fra ulike sektormyndigheter i forrige planperiode.

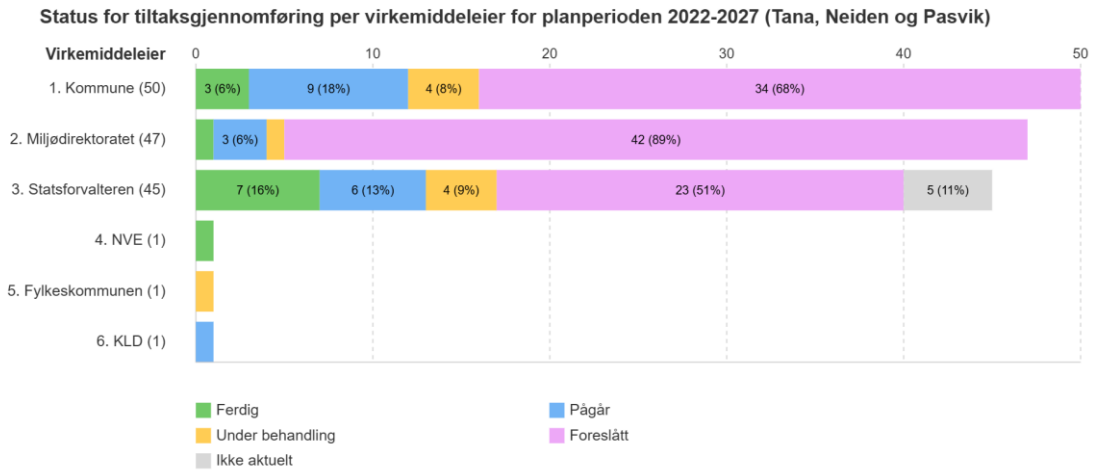
Akvakultur
Nytt forurensningsregelverk for kystnært havbruk ble fastsatt 2. februar 2024 av Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. Samtidig ble det innført minstekrav til miljødokumentasjon for nye lokalitetssøknader. Fra 2. februar 2026 er dermed de fleste åpne akvakulturanlegg med fisk i sjø regulert gjennom standardiserte miljøkrav i akvakulturdriftsforskriften i stedet for enkelttillatelse etter forurensingsloven. Kravene til overvåking og rapportering gir myndighetene bedre oversikt over utslipp, og mulighet for en tettere og mer effektiv oppfølging av miljøtilstanden ved anleggene. Det er også forskriftsfestet virksomheten har en plikt til å gjøre tiltak dersom undersøkelser viser uakseptabel miljøtilstand. Dette er et utslag av det grunnleggende prinsippet om at forurenser betaler.

Veg og transportrelaterte tiltak
Statens vegvesen har over mange år jobbet med kartlegging og utbedring av vandringshinder for fisk og andre vannlevende organismer i forbindelse med kulverter under europa- og riksveg (fram til 1.1.2020 gjaldt dette også for fylkesveg). Alle kjente vandringshinder i vannregionen er utbedret.

I 2025 lanserte Statens vegvesen et nytt kartleggingsverktøy for vandringshinder og dette vil være et verktøy for planperioden 2028-2033. Normalt vedlikehold av kulverter/stikkerenner, for å opprettholde tiltenkt funksjon vil fortsette. I veilederen «Frie fiskeveger: Etablering av frie fiskeveger» (Statens vegvesens rapport 973/2024) og eksempelsamlingen “Frie fiskeveger” (Statens vegvesens rapport 459/2015) finnes gode råd for kartlegging og vurdering av vegrelaterte vandringshinder for fisk og eksempel på løsninger for tilrettelegging for fiskevandring. Rapportene er tilgjengelig på vannportalen.

3.2.1. Tiltaksoppfølging og gjennomføringsgrad

Tiltaksprogrammet oppsummerer tiltak for å oppfylle miljømålene. De foreslåtte tiltakene i gjeldende tiltaksprogram (2022 – 2027) følges opp av den myndigheten som har lovverk eller andre virkemidler. Opplysninger om tiltakene finnes i Vann-nett. Status for tiltaksgjennomføring er vist i figur 5.

Figur 5: Status for gjennomføring av tiltak foreslått i planperiode 2022-2027, fordelt på virkemiddeleier.

I Tana, Neiden og Pasvik vannregion ligger det forslag om totalt 145 tiltak for å forbedre vannmiljøet. De aller fleste av disse har kommunene, miljødirektoratet, eller statsforvalteren som virkemiddeleiere. Av de 145 foreslåtte tiltakene er 12 ferdige (8,3%), 19 pågår (13.1%) og 10 er under behandling (6,9%). 99 av tiltakene (68,3%) har fremdeles status som foreslått, som betyr at de ikke er påbegynt. I tillegg er 5 av tiltakene (3,4%) vurdert som ikke aktuelle å gjennomføre.

4. Prioriteringer i vannregionen 2028-2033

Dette kapitlet beskriver vannregionens prioriteringer for 2028–2033, for å bedre vannmiljøet. Prioriteringene bygger på planprogrammet, erfaringer fra forrige periode og ambisjonsnivået gitt i nasjonale føringer. Det omfatter arealforvaltning og hensyn til vannmiljø, kunnskapsgrunnlag om vannmiljø, restaureringstiltak, samfunns- og brukerinteresser og fokus på plastforurensning. Prioriteringene er utviklet i vannregionutvalget gjennom regionale samhandlingsmøter.

4.1. Prioriteringer i vannregionen

4.1.1. Prioriteringer av tiltak i planarbeidet

Prioritering av tiltak i planarbeidet handler om fordeling av tiltakene geografisk (hvor begynner vi), over tid (hva gjør vi i denne planperioden og hva må utsettes til neste) og når oppfyller vi miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Sektorene har derfor en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av egne tiltak og ta stilling til måloppnåelse og eventuell tidsutsettelse. Bruk av fristutsettelse av måloppnåelse betyr ikke utsettelse av gjennomførbare tiltak. Dialogen i planarbeidet skal bidra til samordning der flere sektorer påvirker.

- Hver sektor må ta sin del av ansvaret, og prioritering handler ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre.
- Grunnleggende tiltak skal gjennomføres først og ikke «settes opp mot» supplerende tiltak i egen eller andre sektorer
- Tiltak for å oppnå krav i lovverk er en prioritert oppgave for «alle» og kan ikke prioriteres bort:
    - Første prioritet bør være vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende. Vannforekomster med viktige miljøverdier vil også være sentralt.
    - Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller hvor det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket.
- Vedtatte beskyttelseskrav til f.eks. drikkevannskilder er ikke gjenstand for diskusjon i planarbeidet.
- Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene må supplerende tiltak utredes og gjennomføres. Hvis gapet mellom dagens tilstand og miljømål er stort kan grunnleggende og supplerende tiltak med fordel gjennomføres samtidig.
- I vannforekomster der tilstanden er god eller bedre skal grunnleggende tiltak gjennomføres. Supplerende tiltak skal bare gjøres der det er nødvendig for å beskytte vannforekomsten mot dårligere tilstand.

4.1.2. Tema som bør få forsterket oppmerksomhet i planperioden

Vannforskriften stiller tydelige krav til hva som skal gjennomføres ved oppdatering av vannforvaltningsplanen og hvordan planen skal følges opp av ansvarlige myndigheter. Dette kapittelet beskriver tema utover det som er lovpålagt og som det er ønskelig å jobbe mer med eller ikke blitt jobbet nok med i vannregionen.

Arealforvaltning og hensyn til vannmiljø
Mye av vannmiljøet i vannregionen har få påvirkninger og oppnår miljømålene i vannforskriften. Det enkleste og mest samfunnsøkonomiske tiltaket er å opprettholde den gode tilstanden. Vannmiljø må vurderes tidlig i planprosesser som angår vann. Den regionale vannforvaltningsplanen skal legges til grunn ved utarbeidelse av kommunale planer. Gjeldende vannforvaltningsplan inneholder planretningslinjer. Disse er et viktig virkemiddel i arealforvaltningen. Det er nødvendig at kommunene påser at disse blir fulgt opp i kommunale arealplaner. Det videre planarbeidet skal vurdere om de regionale planretningslinjene skal videreføres og eventuelt revideres for vannforvaltningsplan 2028-2033. Økt fokus på hensyn til vannmiljø blir et svært viktig virkemiddel for å nå målene i vannforvaltningen.

Kunnskapsgrunnlag om vannmiljø
Miljøtilstanden til mange av vannforekomstene i vannregionen er basert på representativ overvåking og ekspertvurderinger. I de vannforekomstene hvor presisjonen på kunnskapsgrunnlaget er vurdert, er det en overvekt av middels og lav presisjon. Det er behov for at alle sektormyndigheter setter av flere ressurser til å styrke kunnskapsgrunnlaget ved å gjennomføre kartlegginger, prøvetakinger og befaringer. Dette vil gi et bedre utgangspunkt for tiltaksoppfølging og kost-nytte vurderinger.

Restaureringstiltak
FN har bestemt at 2021-2030 er verdens tiår for restaurering av vassdrag. Restaurering omfatter tiltak for å reparere og forbedre vannmiljø, natur og økosystemer som er ødelagt eller forstyrret. Dette må følges opp med økt oppmerksomhet på planlegging og gjennomføring av konkrete restaureringstiltak. Det bør rettes særlig oppmerksomhet mot kartlegging og fjerning av vandringshindre for fisk og andre ferskvannsorganismer.

Vannmiljøer med forekomster av sårbare og rødlistede arter bør prioriteres spesielt. Dette gjelder for eksempel anadrom fisk, elvemusling og ål. Prioriteringene må samordnes med mål og føringer i den nasjonale strategien og handlingsplanen for restaurering av vassdrag. Denne strategien har som mål å restaurere minst 15 prosent av forringende vassdrag i Norge i perioden 2021-2030, og innen 2030 skal vassdrag restaureres raskere enn de forringes.

Samfunns- og brukerinteresser
Vannmiljøet har stor betydning for svært mange samfunnsinteresser. Et godt vannmiljø bidrar blant annet til å fremme friluftsliv, kultur, reiselivsutvikling, næringsutvikling, folkehelse og samfunnssikkerhet. Det er ønskelig å styrke fokuset på og synliggjøre hvilken betydning vannmiljø har for samfunns- og brukerinteresser i vannregionen.

Samarbeid i grensekryssende vannmiljø
Det er ønskelig å styrke samarbeidet med finske myndigheter om overvåking av vannmiljøet og gjennomføring av vannmiljøtiltak i grensekryssende nedbørsfelt og vassdrag.

Plastforurensning
Plastforurensning utgjør en økende miljøutfordring for vannforvaltningen. Finnmark har en langstrakt kystlinje, og plastforurensning forekommer fra mange ulike land- og sjøbaserte aktiviteter. Selv om det ikke er fastsatt hvordan plast påvirker miljøtilstanden etter vannforskriften, regnes plastforurensning som en alvorlig trussel mot dyreliv og vannmiljøets generelle tilstand. Det er derfor viktig med økt regionalt fokus på denne utfordringen, både gjennom oppryddingstiltak og konkrete tiltak mot plastforurensning i egen sektor, samt styrket samarbeid mellom ulike aktører i regionen.

4.2. Regulerte vassdrag med miljømål som kan medføre krafttap

Miljømål som kan medføre krafttap kan gjelde tiltak som minstevannføring, miljøtilpasset driftsvannføring eller vannslipp til fiskevandringsløsninger.

For å balansere hensynet til miljøforbedring og vannkraftproduksjon, setter nasjonale føringer rammer for prioritering av miljømål med tiltak i vannkraftsektoren. Nye miljømål som kan medføre krafttap må begrunnes spesielt, og ha dokumentert god kost-nytte (jf. tilråding og godkjenning av miljømål i 2022).

I Tana, Neiden og Pasvik vannregion er det ikke foreslått prioriterte miljømål som krever vannkrafttiltak med påfølgende reduksjon i kraftproduksjonen.

5. Kunnskapsgrunnlag for miljøtilstand og påvirkninger

Et bredt kunnskapsgrunnlag ligger til grunn for vurdering av miljøtilstand og påvirkninger i vannforekomstene. Overvåking, kartlegging og informasjon fra de ulike myndighetene gjør det mulig å vurdere hvordan inngrep og aktiviteter påvirker vannmiljøet, og danner grunnlaget for vurdering av miljømål og tiltak fremover.

5.1. Innhenting og vurdering av kunnskapsgrunnlaget – overvåkingsprogrammer i regionen

Metoder og datakilder

Kunnskap samles inn gjennom overvåking, undersøkelser, fjernmåling og faglige vurderinger. Der det finnes lite data, vurderes miljøtilstanden ved hjelp av modeller, data fra sammenlignbare vannforekomster, påvirkningsanalyser og lokal kunnskap.

Nasjonale overvåkingsprogrammer dekker både upåvirkede områder (referanse) og påvirkede områder som til sammen gir et helhetlig bilde. Myndighetene innhenter også informasjon om miljøpåvirkning fra virksomheter gjennom krav om overvåking og konsekvensutredninger. Slike data registreres i fagsystemet Vannmiljø.

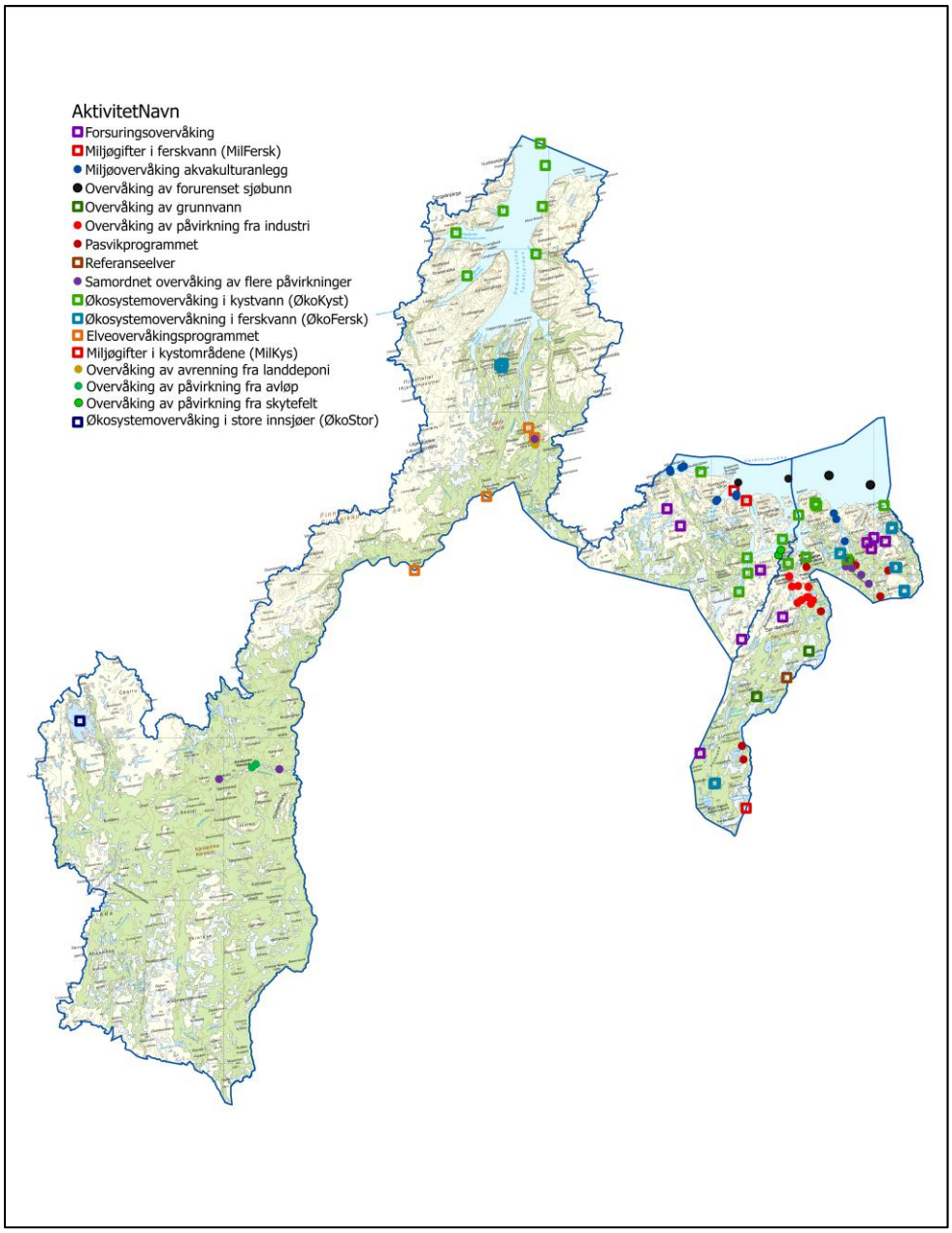
Vann-Nett er den nasjonale kunnskapsbasen for vannmiljø. Den viser egenskaper, avgrensning, klassifisering og presisjonsnivå per vannforekomst, og benyttes i rapportering og oppfølging.

Kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett er basert på samlede data fra basisovervåking og tiltaksorientertovervåkning. I områder uten særlig menneskelig påvirkning er tilstanden i hovedsak basert på faglig vurdering med støtte i referansedataen fra basisovervåkingen.

Data fra pålagt tiltaksorientert overvåkning er brukt i vannforekomster påvirket av større avløpsanlegg, industri og avfallsanlegg, avrenning fra flyplasser, og utslipp fra akvakulturanlegg. Det er brukt data fra overvåking av havner og skipsfarleder i kunnskapsgrunnlaget. I noen tilfeller er det utført undersøkelser i forbindelse med påvirkning fra jordbruk og spredt avløp. Det er vannforekomster med data fra Forsvarsbygg sin overvåking av avrenning for skyte- og øvingsfelt. Tilstand for laks er klassifisert på grunnlag av data fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning.

Overvåkingsprogrammer i vannregionen

Det er utarbeidet en regional oversikt over overvåkingsprogrammer i vannregionen. Dette dokumentet gir en samlet fremstilling av pågående og planlagte overvåkingsaktivitetene i planperioden 2028–2033. Plasseringen av overvåkingsstasjoner kan justeres underveis i perioden. Oversikten er utarbeidet av Statsforvalteren med innspill fra Miljødirektoratet, vannregionmyndigheten og sektormyndigheter.

Figur 6: Kart over pågående og planlagt overvåking ved periodestart. Tiltaksrettet overvåking (effekt av konkrete påvirkninger/tiltak) vist med fylte sirkler. Basisovervåking (generell tilstandsoversikt) vist med firkanter.

Regional oversikt over overvåkingsprogrammer for vannregionen kan leses i ***vedlegg.***

Les mer: Vannportalen - Overvåking.

Inndeling av vannforekomster og vanntype

Vannforekomster avgrenses innen et nedbørfelt og skal ha samme vanntype og miljøtilstand. Vanntype defineres ved fysiske og kjemiske egenskaper, som har betydning for hvor sårbar den er for påvirkninger (f.eks. er kalkfattige vann mer utsatt for sur nedbør). Inndelingen oppdateres ved ny kunnskap. Vann-Nett viser avgrensning, egenskaper og tilstand i vannforekomstene.

I slutten av 2025 og starten av 2026 ble det gjort en gjennomgang av ferskvannsforekomster i vannregionen. Størsteparten av endringene var oppdeling av større bekkefelt som ikke var i samsvar med veileder 1:2018 Karakterisering, samt vannforekomster påvirket av vannkraft. Det ble også opprettet noen nye innsjøvannforekomster. Det totale antallet vannforekomster er høyere i Tana, Neiden og Pasvik enn i forrige planperiode.

På oppdrag fra Miljødirektoratet har Havforskningsinstituttet utredet og foreslått en ny inndeling av kystvannet i vanntyper. På grunnlag av forslaget har Miljødirektoratet engasjert konsulent, som har gått gjennom dagens inndeling, og forberedt ny inndeling av kystvann i Vann-Nett. Implementering i Vann-Nett vil først bli gjort etter at vannforvaltningsplanen er sendt på høring.

5.2. Miljøtilstand i vannforekomstene

Miljøtilstanden viser i hvilken grad en vannforekomst er påvirket av menneskelig aktivitet sammenlignet med tilstanden ved tilnærmet uberørte forhold (referansetilstanden). Informasjon om miljøtilstanden i vannforekomstene ligger i Vann-Nett. Statsforvalterne har ansvar for å klassifisere miljøtilstand og vurdere effekten av menneskeskapt påvirkning i samarbeid med berørte myndigheter.

Kjemisk tilstand i elv, innsjø, kystvann og grunnvann
Kjemisk tilstand fastsettes ut fra konsentrasjoner av prioriterte miljøgifter. Vannforekomster uten nødvendige data klassifiseres ikke. God kjemisk tilstand innebærer at grenseverdier ikke overskrides i vann, sedimenter eller biota. Kjemisk tilstand på vannforekomstene er vist i tabellen under (tabell 3).

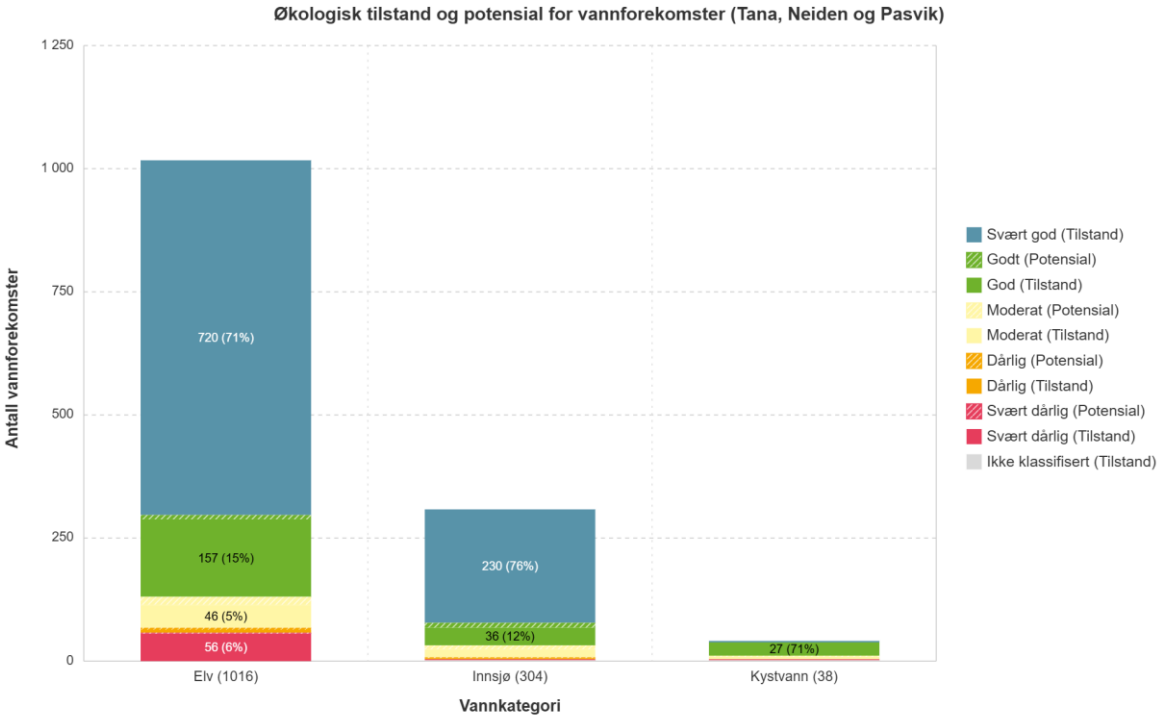
Tabell 3: Kjemisk tilstand oppgitt i antall vannforekomster fordelt på vannkategori.

Kjemisk tilstand i vannforekomstene, fordelt på vannkategori (Tana, Neiden og Pasvik)

	Elv		Innsjø		Grunnvann		Kystvann	
God	**44**	4.33%	**19**	6.25%	**42**	97.67%	**4**	10.53%
Dårlig	**32**	3.15%	**26**	8.55%	**0**		**9**	23.68%
Ikke klassifisert	**940**	92.52%	**259**	85.20%	**1**	2.33%	**25**	65.79%
Totalt	**1016**	100%	**304**	100%	**43**	100%	**38**	100%

Økologisk tilstand og økologisk potensial
Økologisk tilstand vurderes ut fra tilstanden til vannlevende dyr og planter og leveområdene deres, basert på ulike kvalitetselementer (for eksempel fisk, planteplankton, bunndyr m.fl.). Økologisk tilstand klassifiseres i fem tilstandsklasser fra svært god til svært dårlig etter hvor negativt påvirket vannmiljøet er av menneskelig aktivitet eller inngrep.

I Tana, Neiden og Pasvik vannregion har ca. 90 % av vannforekomstene god eller svært god økologisk tilstand. For disse vannforekomstene vil miljømålene sikre beskyttelse slik at tilstanden forblir god eller svært god. De gjenstående 10 % av vannforekomstene i vannregionen har moderat til svært dårlig økologisk tilstand. Av disse er 4,4 % definert som svært dårlig (figur 7).

Figur 7: Økologisk tilstand for elver, innsjøer og kystvann i vannregionen. Feltene med skravur viser økologisk potensial for vannforekomstene, dvs. den miljøtilstanden det er mulig å nå med miljøforbedrende tiltak som ikke går vesentlig ut over den samfunnsnyttige aktiviteten

Kvantitativ tilstand i grunnvann
God kvantitativ tilstand betyr at uttaket av vann fra grunnvannsforekomster ikke er større enn tilførselen av nytt grunnvann eller gir økt saltvannsinntrengning. I vannregionen har alle grunnvannsforekomster god kvantitativ tilstand.

Kommende endring i klassifiseringssystemet
Endringer i vanndirektivet medfører at vannregionspesifikke stoffer, som i dag klassifiseres som en del av økologisk tilstand skal overføres til klassifisering av kjemisk tilstand. Overføringen forventes å skje i desember 2027. Les mer om endringen på Vannportalen her: Vannregionspesifikke stoffer skal inngå i klassifisering av kjemisk tilstand - Vannportalen

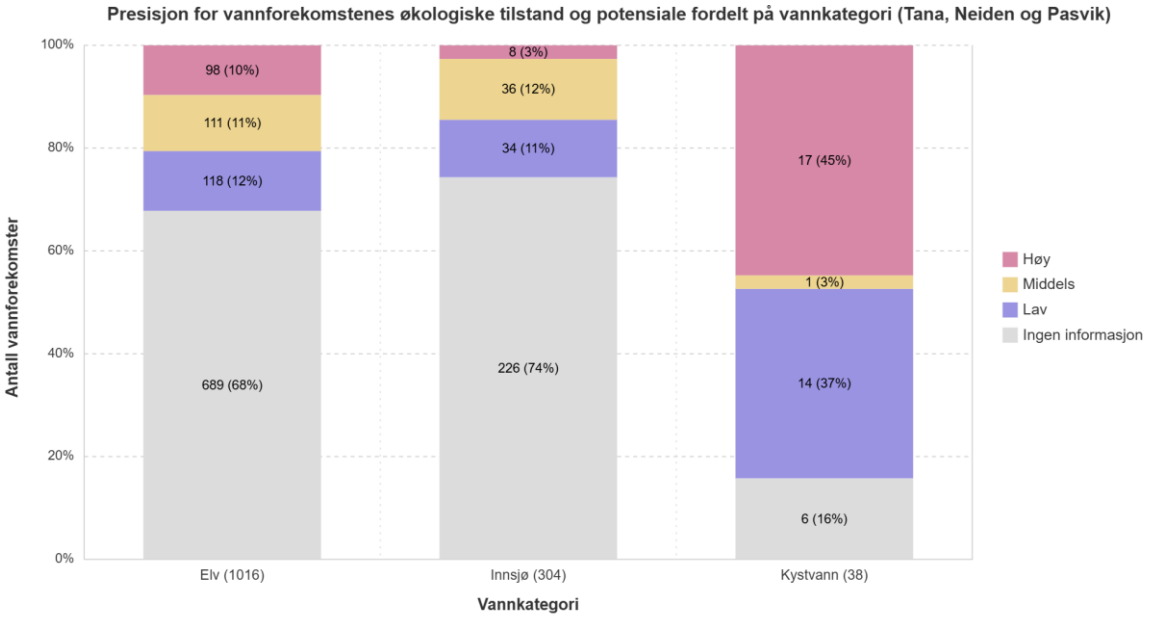
Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Der samfunnsnyttig aktivitet har endret fysiske forhold slik at god tilstand ikke er mulig uten at det går vesentlig ut over formålet, vurderes **økologisk potensial**. **Godt økologisk potensial (GØP)** er et mål på hvilke forhold som kan oppnås med tiltak som ikke vesentlig reduserer samfunnsnytten. Minimumskrav inkluderer bl.a. tilstrekkelig vanndekke og sikre gyte-/vandringsforhold.

5.3. Presisjon og usikkerhet

Klassifisering basert på tilstrekkelige data og godkjente metoder har høy presisjon. Hvis prøvene som er tatt inneholder biologiske data (bunndyr, planteplankton, makroalger, etc.) vil presisjonen

være høy. Er det derimot kun analysert for støtteparametere (hydromorfologi, fysisk-kjemiske data, miljøgifter) vil presisjonen være middels. Klassifisering basert på lite eller ingen datagrunnlag, modelleringer eller påvirkningsanalyser har større usikkerhet, og dermed et lavt presisjonsnivå. Presisjonsnivået fremgår i Vann-Nett.

I løpet av de forrige planperiodene har kunnskapsgrunnlaget i Vannmiljø økt betydelig. Til tross for økningen i overvåkingsdata, er kunnskapsgrunnlaget for miljøtilstanden til mange vannforekomster i vannregionen fortsatt preget av manglende data og et lavt presisjonsnivå. For 68 % av elver, 74% av innsjøer, og 6 % av kystvannsforekomstene i vannregionen ligger det ingen informasjon til grunn for klassifiseringen av miljøtilstand.

Figur 8: Presisjonsnivået på klassifisering av miljøtilstand.

Vannforekomster som mangler metode for å klassifisere miljøtilstand
For de fleste vanntyper er det utviklet et nasjonalt klassifiseringssystem for miljøtilstand. For vannforekomster med vanntyper uten klassifiseringssystem er miljøtilstanden faglig vurdert. I disse vannforekomstene er presisjonen lavere på grunn av manglende kunnskap om forventede referanseforhold.

Klassifiseringssystemet etter vannforskriften dekker i dag de fleste vanntyper i Finnmark, men for enkelte arktiske og subarktiske vannforekomster er kunnskapsgrunnlaget og referanseverdiene fortsatt mer usikre enn i øvrige deler av landet.

5.4. Inngrep og aktiviteter som påvirker vannmiljøet

Menneskelige inngrep og aktiviteter kan påvirke vannmiljøet negativt gjennom forurensning, fysiske endringer eller andre påvirkninger. Påvirkning på vannforekomstene beskrives etter:

- Hvilken type påvirkning det er, for eksempel utslipp av forurensende stoffer
- Hvilken effekt påvirkningen har, for eksempel hvordan utslippet av forurensende stoffer påvirker kvantitativ, kjemisk og økologisk tilstand

- I hvor stor grad påvirkningen har betydning for miljøtilstanden
- Hvilken type inngrep eller aktivitet som forårsaker påvirkningen, for eksempel industri eller landbruk

En aktivitet kan omfatte flere påvirkningstyper. For eksempel vil påvirkning fra jordbruk omfatte både avrenning av næringsstoffer og fysiske endringer som kanalisering og bekkelukking.

5.4.1. Inngrep og aktiviteter som påvirker flest vannforekomster i vannregionen

Vannmiljøet i Tana, Neiden og Pasvik vannregion påvirkes av en ulike menneskelige aktiviteter og inngrep. De største påvirkningene er langtransportert forurensning, fremmede organismer, vannkraft, fiske og andre menneskeskapte påvirkninger. Påvirkningene kan føre til redusert vannkvalitet, endringer i naturmangfoldet og svekkede leveområder for fisk og andre vannlevende organismer.

Langtransportert forurensning/grensekryssende forurensning er den påvirkningen som berører flest vannforekomster i vannregionen, særlig i Pasvikområdet. Påvirkningen skyldes i stor grad historiske utslipp av tungmetaller og svovelforbindelser fra industri på russisk side av grensen, og kan fortsatt påvirke vannmiljøet gjennom forurensning lagret i jord og sedimenter. Fremmede organismer, særlig kongekrabbe i kystvann og pukkellaks i vassdrag, utgjør en betydelig utfordring ved å påvirke stedegne arter og endre økosystemene.

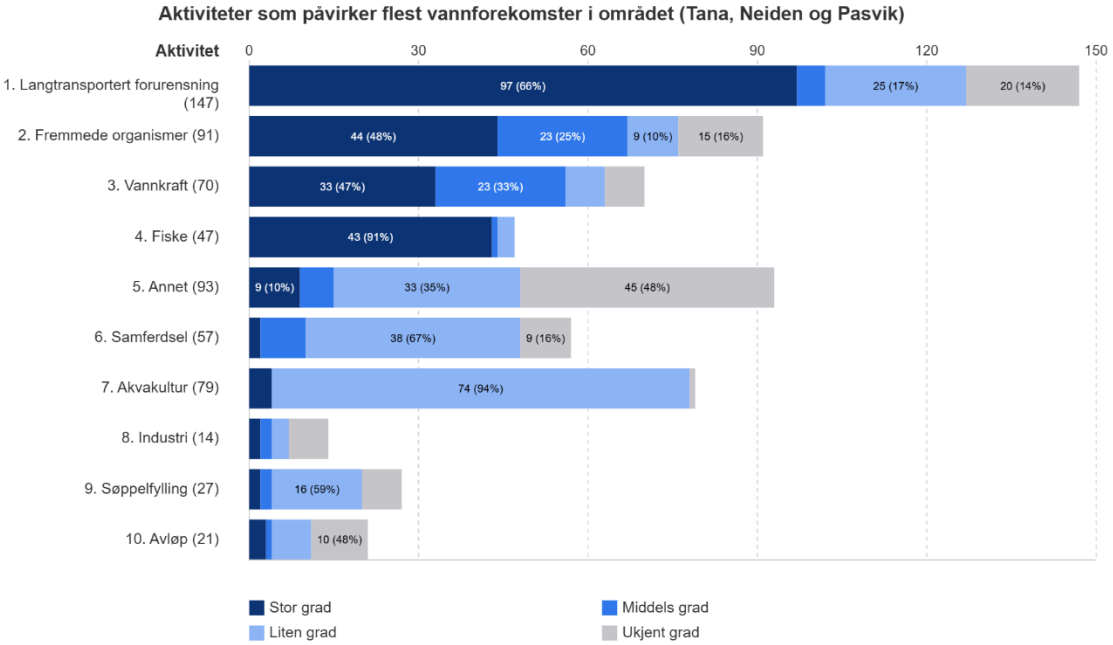
Vannkraft er en viktig påvirkning i både Pasvikvassdraget. Reguleringer og andre vassdragsinngrep kan endre vannføring, påvirke habitatene til vannlevende organismer og skape vandringshindre for fisk. Fiske er en av de største påvirkningene i Tanavassdraget, hvor svake laksebestander har gjort det nødvendig med strenge fiskereguleringer for å sikre gjenoppbygging av bestandene.

En nærmere beskrivelse av påvirkningene og deres betydning for vannmiljøet er gitt i dokumentet hovedutfordringer i Tana, Neiden og Pasvik vannregion.

Tabell 4: *Antall vannforekomster vesentlig påvirket av de fem mest omfattende inngrepene/aktivitetene i vannregionen, fordelt på vannområder. Tabellen omfatter vannforekomster der påvirkningen er vurdert å ha stor eller middels påvirkningsgrad. Aktiviteter som påvirker flere enn 10% av vannforekomstene er vist med mørk blå farge. Aktiviteter som påvirker mellom 5% og 10% av vannforekomstene er vist med mellomblå farge. Aktiviteter som påvirker færre enn 5% av vannforekomstene er vist med lys blå farge. Merk at figuren ikke tar hensyn til om det er gjennomført avbøtende tiltak for å nå god tilstand.*

Topp 5 aktiviteter med middels til stor påvirkningsgrad i området (Tana, Neiden og Pasvik)

№	Vannområde	1		2		3		4		5	
Σ	**Tana, Neiden Og Pasvik**	Langtransportert forurensning	95 6.78%	Fremmede organismer	67 4.78%	Vannkraft	49 3.5%	Fiske	44 3.14%	Annet	14 1%
1	**Neiden**	Vannkraft	9 4.15%	Fremmede organismer	9 4.15%	Annet	2 0.92%	Søppelfylling	2 0.92%	Industri	1 0.46%
2	**Pasvik**	Langtransportert forurensning	94 28.57%	Fremmede organismer	38 11.55%	Vannkraft	37 11.25%	Annet	6 1.82%	Samferdsel	5 1.52%
3	**Tana**	Fiske	43 5.03%	Fremmede organismer	20 2.34%	Annet	6 0.7%	Samferdsel	5 0.58%	Akvakultur	4 0.47%

Figur 9: Aktiviteter som påvirker flest vannforekomst i vannregion, fordelt etter type aktivitet og påvirkningsgrad.

5.4.2. Inngrep og aktiviteter som har medført sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)

Vannkraft er den viktigste årsaken til at vannforekomster er utpekt som sterkt modifiserte (SMVF) i vannregionen. Deretter følger fysiske inngrep knyttet til havneanlegg, dammer, barrierer og sluser for drikkevannsforsyning, samt flomsikringstiltak.

6. Miljømål og bruk av unntak

Miljømålet etter vannforskriften er at alle vannforekomster skal ha minst god miljøtilstand innen utgangen av planperioden. Dette kapittelet beskriver miljømålene, regelverket for unntak, og oppdatering av miljømålene på bakgrunn av ny kunnskap eller endrede forutsetninger.

Miljømålet (§ § 4-7)

Elver, innsjøer og kystvann
Alt overflatevann skal oppnå minst:

- **god økologisk tilstand**, og
- **god kjemisk tilstand**

innen planperiodens slutt. Vannforekomster som allerede har god eller svært god tilstand, skal opprettholde denne.

Grunnvann
For grunnvannsforekomster gjelder målene:

- **god kvantitativ tilstand** – balanse mellom uttak og tilførsel
- **god kjemisk tilstand**

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)
Vannforekomster som er varig påvirket av samfunnsnyttig virksomhet kan utpekes som SMVF. For disse gjelder tilpassede miljømål, definert som **godt økologisk potensial (GØP**) etter vannforskriften § 5.

GØP angir den tilstanden som kan oppnås med miljøforbedrende tiltak uten at tiltakene vesentlig reduserer aktiviteten som ligger til grunn for SMVF-utpekingen. For kvalitetselementer som ikke er påvirket av den fysiske endringen er målet fremdeles **god økologisk tilstand.**

Unntak fra miljømålet (§§ 9-12)

Utsatt frist (§9)
Utsatt frist kan benyttes der naturforhold gjør at en vannforekomst ikke kan nå miljømålet innen planperiodens slutt, selv om nødvendige tiltak er gjennomført. Reetablering til god tilstand kan ta lang tid etter tidligere påvirkning eller inngrep.

Mindre strenge miljømål (§ 10)
Mindre strenge miljømål kan settes der det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å oppnå god tilstand eller godt potensial. Det mindre strenge målet

gjelder kun for de påvirkede kvalitetselementene. Selv om miljømålet reduseres, skal alle aktuelle tiltak gjennomføres for å oppnå best mulig tilstand.

Ny aktivitet eller påvirkning (§ 12)
Tillatelser til nye aktiviteter eller inngrep som medfører forringelse av miljøtilstanden kan kun gis dersom vilkårene i § 12 er oppfylt.

Oppdaterte miljømål, unntak, og tidsfrister finnes for hver vannforekomst i **Vann-Nett.** Veiledning finnes på Vann-Netts veiledningsside under Faktaark.

6.1. Reviderte miljømål for 2028-2033– unntak og tilpasninger

Den oppdaterte vannforvaltningsplanen bygger på tidligere godkjent plan og miljømål. Oppdatering av miljømålene er gjort i dialog mellom berørte myndigheter og vannregionmyndigheten, og kun der ny kunnskap eller endrede forutsetninger tilsier det. Oppdaterte miljømål omfatter følgende typer unntak:

- **Utsatt frist (§ 9c)**
- **Mindre strenge miljømål (§ 10)**

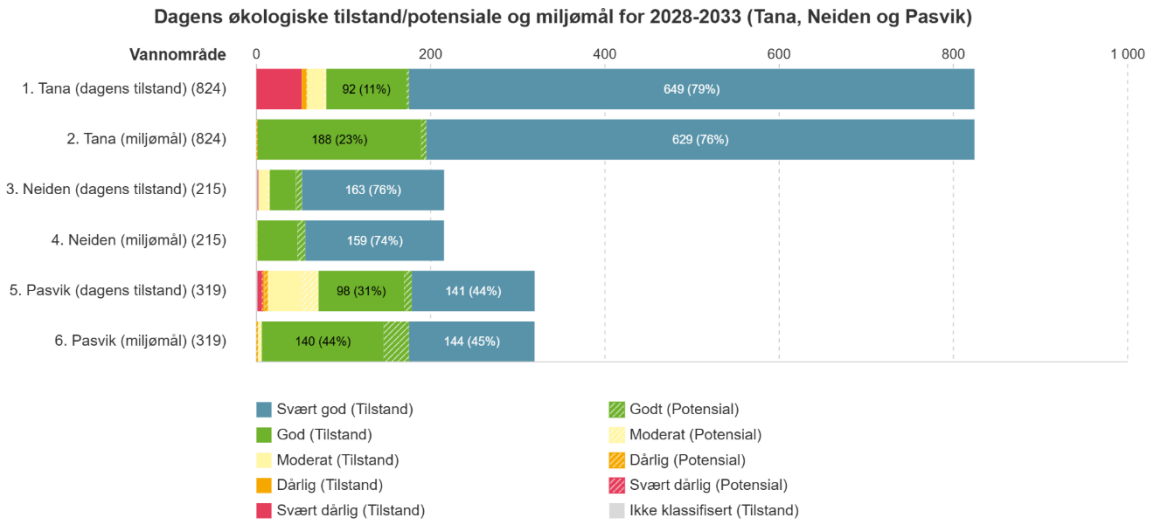
De aller fleste vannforekomstene i vannregionen forventes å oppnå miljømålene innen planperioden 2028-2033 (99 %). For 0,4 % av vannforekomstene er måloppnåelsen utsatt til etter 2033, mens 0,6 % har mindre strenge miljømål (tabell 5 og figur 11). Årsakene til utsatt måloppnåelse beskrives i de neste kapitlene.

For flere av miljømålene som skal nås innen 2033, er det foreløpig ikke identifisert tilstrekkelige eller relevante tiltak. Behovet for ytterligere tiltak, samt om flere vannforekomster bør omfattes av unntak eller tilpassede miljømål, bør vurderes nærmere i høringsperioden.

Tabell 5: Forventet måloppnåelse for vannforekomster per vannområde og totalt i vannregionen.

Forventet måloppnåelse for vannforekomstene per vannområde (Tana, Neiden og Pasvik)

№	Vannområde	Miljømålet nås etter 2033		Mindre strengt miljømål		Miljømålet nås 2028--2033		Samlet	
1	Tana	4	0.5 %	1	0.1 %	850	99.4 %	855	61.0%
2	Pasvik	0		6	1.8 %	323	98.2 %	329	23.5%
3	Neiden	0		1	0.5 %	216	99.5 %	217	15.5%
	Totalt	4	0.3%	8	0.6%	1389	99.1%	1401	100%

Figur 10: Figuren viser økologisk tilstand/potensiale og miljømål for vannforekomstene i vannregionen. De to søylene per vannområde viser hhv. dagens økologiske tilstand/potensiale og miljømålet for 2033

6.1.1. Vannforekomster med utsatt frist for å oppnå miljømålet

Tabellen under beskriver antall vannforkomster og begrunnelsen for utsatt frist for å oppnå miljømålet (tabell 6).

Tabell 6: Vannforekomster i vannregionen med utsatt frist. Miljøforbedrende tiltak er igangsatt, men naturgitte forhold gjør at målet om god miljøtilstand ikke vil nåes innen 2033

Aktivitet	Påvirkningstype	Kvalitetselement	Antall vann-forekomster	Begrunnelse[6]
Akvakultur	Genetisk effekt av rømt fisk	Fisk	4	Fordi effektene av rømt oppdrettslaks på ville laksebestander er kumulativ, kan ikke målene om å bevare bestandenes genetiske integritet og genetiske variasjon nås med de nivåene av rømt oppdrettslaks som overvåkingen antyder for mange vassdrag. Eksperimenter i naturen har vist seleksjon mot avkom av rømt oppdrettslaks, men fordi disse kreftene virker langsomt, vil det - om mulig - ta lang tid å gjenvinne den genetiske

[6] Detaljer i vedlegg 1

				sammensetningen i de ville bestanden.

Oversikt over vannforekomster i vannregionen som har utsatt fist finner du i vedlegg.

6.1.2. Vannforekomster med mindre strenge miljømål

En vannforekomst kan få mindre strenge miljømål der menneskelig påvirkning er så omfattende at god tilstand eller godt potensial ikke kan nås, eller der kostnadene ved nødvendige tiltak er uforholdsmessig høye. Tabellen under beskriver antall vannforekomster og begrunnelse for mindre strenge miljømål (tabell 7).

Tabell 7: *Vannforekomster med mindre strenge miljømål i vannregionen.*

Aktivitet	**Påvirkningstype**	**Kvalitetselement**	**Antall vann-forekomster**	**Begrunnelse[7]**
Gruver	Punktutslipp av gruvevann		1	Miljømål er satt til mindre strengt fordi miljø nytten og effekten av tiltak er usikker i forhold til kostnaden av tiltaket. Selv med omfattende tiltak vil det være stor usikkerhet knyttet til effekten.
Vannkraft			7	
	Dammer og barrierer for vannkraft		3	2 av vannforekomstene har nedsatt miljømål på grunn av uforholdsmessige høye kostnader, og den siste er tiltak regnet som ikke teknisk gjennomførbart.
	Hydrologiske endringer uten		3	2 av vannforekomstene har bare

[7] Detaljer i vedlegg 1

	minstevannsføring - vannkraft			restvannføring på 1-2% igjen, og har fått mindre strenge miljømål siden tiltak ikke er teknisk gjennomførbart. Den siste vannforekomsten har mindre strenge miljømål på grunn av at tiltak ville hatt uforholdsmessige høye kostnader.
	Hydromorfologisk endring ved overføring av vann		1	Miljømålet er nedsatt på grunn av uforholdsmessige kostnader ved tiltak.

Oversikt over vannforekomster i vannregionen som har mindre strenge miljømål finner du i vedlegg.

6.2. Vannforskriften §12 - ny aktivitet eller nye inngrep

Tillatelse til nye aktiviteter som medfører forringelse kan gis dersom vilkårene i vannforskriften § 12 er oppfylt. Dette gjelder endringer som:

- forringer miljøtilstanden på grunn av fysisk inngrep, eller
- forringer tilstanden fra svært god til god som følge av bærekraftig aktivitet Vilkårene inkluderer blant annet at:
- avbøtende tiltak skal gjennomføres
- det ikke finnes bedre miljømessige alternativer
- samfunnsnytten overstiger miljøkostnadene

Det er ikke registrert aktiviteter eller inngrep i planperioden 2022–2027 som er godkjent etter vannforskriften § 12.

7. Oppsummering av tiltaksprogrammet

Kapitlet oppsummerer tiltaksprogrammet. Det beskriver hvilke tiltak den enkelte myndighet foreslår å gjennomføre i planperioden (2028-2033) for å nå miljømålet for vannforekomstene.

7.1. Oppsummering av forslag til tiltaksprogram

Tiltaksprogrammet for Tana, Neiden og Pasvik vannregion omfatter totalt 66 tiltak fordelt på ulike påvirkningstyper. Tiltakene spenner fra fysisk restaurering av vassdrag, forbedringer innen vannkraft og samferdsel, til avløp, landbruk, akvakultur, fremmede organismer og kunnskapsinnhenting. De samlede anslåtte investeringskostnadene for tiltakene utgjør om lag 119 millioner kroner (tabell 8).

Nedenfor gis en kort beskrivelse av de foreslåtte tiltakene fordelt på de ulike påvirkningstypene.

Vannkraft og andre vassdragsinngrep
Innen vannkraft og andre vassdragsinngrep foreslås både kunnskapsinnhenting og konkrete restaureringstiltak. Mange regulerte vannforekomster mangler fortsatt tilstrekkelig kunnskap om miljøtilstand og effekter av reguleringene. Tiltakene omfatter blant annet problemkartlegging, habitatforbedringer, restaurering av gyteområder, utbedring av vandringshindre og vurdering av vannføringstiltak. Flere tiltak skal bidra til å styrke naturlig reproduksjon hos fiskebestander, blant annet i Pasvikvassdraget og Julelvvassdraget.

Samferdsel
Samferdselssektoren har i hovedsak fokus på å redusere fysiske barrierer for fisk og andre vannlevende organismer. Flere konkrete restaureringstiltak er foreslått for fylkesveger og kommunale veger der kulverter og krysningspunkter hindrer fiskevandring. I tillegg skal kartlegging og kvalitetssikring av eksisterende infrastruktur videreføres. Selv om forurensning fra vegtrafikk i dag vurderes som en begrenset utfordring i regionen, skal sektoren fortsette arbeidet med overvåking, miljøvennlige driftsløsninger og forebygging av utslipp.

Sur nedbør
Tiltakene mot sur nedbør består i hovedsak av oppfølging av internasjonale avtaler og regelverk som skal redusere utslipp av forsurende stoffer og tungmetaller. Gjennomføring av LRTAP-konvensjonen, Gøteborgprotokollen og kommende krav i EUs utslippsdirektiv forventes å bidra til ytterligere reduksjon av grenseoverskridende forurensning og dermed redusere belastningen på vannmiljøet i regionen.

Avløp
Avløpssektoren er et av områdene hvor det foreslås flere konkrete tiltak. Tiltakene omfatter blant annet etablering og oppgradering av renseanlegg, rehabilitering av avløpsinfrastruktur, samling av separate utslipp og styrket tilsyn med mindre avløpsanlegg.

Landbruk
På landbruksområdet er påvirkningsgraden generelt begrenset sammenlignet med andre deler av

landet, men det forventes at regelverk følges opp og at utfordringer knyttet til næringsstoffer, erosjon og plantevernmidler forebygges. Det er foreslått tiltak for styrket tilsyn med etterlevelsen av gjødselregelverket, samt oppfølging av krav til kantsoner og andre tiltak som skal forebygge avrenning.

Miljøgifter og andre forurensende stoffer
For miljøgifter og langtransportert forurensning er mulighetene for regionale tiltak begrensede. Nedleggelsen av smelteverket i Nikel har bidratt til redusert belastning i Pasvikområdet, men historiske utslipp vil fortsatt påvirke vannmiljøet i lang tid framover. Tiltaksprogrammet bygger derfor i stor grad på internasjonale avtaler, videre overvåking og oppfølging av eksisterende forurensningskilder. Stortinget har bedt regjeringen om å utarbeide en helhetlig nasjonal oversikt og en konkret ryddeplan for udetonert ammunisjon og eksplosiver i norsk natur og kystnære farvann. Det forventes derfor at kunnskapsgrunnlaget vil styrkes og at oppryddingstiltak innen denne påvirkningstypen gjennomføres i planperioden.

Akvakultur
Innen akvakultur videreføres tiltak rettet mot genetisk påvirkning fra rømt oppdrettsfisk og overvåking av villaksbestandene. I Langfjordelva er det registrert tiltak både for overvåking av genetisk innkryssing og uttak av rømt oppdrettslaks. Videre er overvåking, kontroll med utslipp og oppfølging av miljøtilstanden ved akvakulturanlegg sentrale virkemidler for å sikre bærekraftig drift og redusere belastningen på vannmiljøet.

Fremmede arter
Fremmede arter utgjør en av de største utfordringene for vannmiljøet i Finnmark. Tiltaksprogrammet legger særlig vekt på videreføring av arbeidet mot pukkellaks gjennom uttak i et stort antall vassdrag. Samtidig videreføres arbeidet med å redusere risikoen for etablering og spredning av nye fremmede arter. Siden fremmede arter er vanskelige å bekjempe etter etablering, er forebygging, overvåking og tidlig innsats avgjørende for måloppnåelse. Forvaltningen av kongekrabbe legges til grunn.

Fritidsfiske
Det er foreslått flere tiltak for å forebygge eller kontrollere uheldige effekter av fritidsfiske for vannforekomster i tilknytning til Tanavassdraget.

Beskyttelse av drikkevann
Kommunene arbeider aktivt med å overvåke og sikre sine drikkevannskilder. De foreslåtte tiltakene er særlig rettet mot kildebeskyttelse, etablering av hensynssoner og klausulering av nedslagsfelt for drikkevann. Samtidig vil en rekke tiltak innen andre sektorer, blant annet avløp, landbruk og arealforvaltning, bidra til å styrke beskyttelsen av drikkevannsressursene

Overvann
Det er ikke foreslått konkrete tiltak innenfor overvann. Det er forslått mange tiltak innenfor avløpssektorene. Slik tiltak vil ha positive effekter også for overvann. Overvannsrelaterte påvirkninger opptrer som oftest sammen med andre typer påvirkninger, som for eksempel utslipp/lekkasje fra avløpsanlegg, fysiske inngrep fra infrastruktur og urbane områder. Tiltak for å begrense påvirkninger fra overvann må ofte vurderes samlet og helhetlig.

Forskning og kunnskap
Det er foreslått en rekke tiltak innen kunnskapsgrunnlag, informasjon og kompetansebygging.

Tiltakene omfatter i hovedsak problemkartlegging, miljøundersøkelser og kunnskapsinnhenting for å bedre forstå påvirkninger fra blant annet vannkraftreguleringer, vandringshindre i vassdrag og nedlagte avfallsdeponier. Det foreslås også tilstandskartlegging og vannprøvetaking for å oppdatere den økologiske og kjemiske tilstanden i flere vannforekomster, samt gjennomføring av forprosjekter og utredninger som grunnlag for framtidige investeringer, blant annet innen avløpssektoren. Mange av tiltakene er videreført fra tidligere planperioder

Flere sektormyndigheter gjennomfører annen relevante overvåking og FoU-prosjekter. Disse er i liten grad registrert på enkelte vannforekomstene og påvirkningstypene i Vann-Nett, men er svært relevant for vannforvaltningen.

Plastforurensning og marin forsøpling
Det arbeides med å redusere tilførselen av plast og mikroplast til vannmiljøet fra både land- og sjøbaserte aktiviteter. Statens vegvesen har særlig fokus på mikroplast fra bildekkslitasje og utvikling av tiltak som reduserer utslipp fra vegtrafikken. Fiskeridirektoratet følger samtidig opp deres handlingsplan for perioden 2026–2030 som skal redusere marin forsøpling fra yrkesfiske, fritidsfiske og akvakultur.

Sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning
Kystverket arbeider for å forebygge ulykker til sjøs. Kystverket har også ansvar for den statlige beredskapen mot akutt forurensning, inkludert oppfølging av skipsulykker, overvåking av skipsvrak og koordinering av den nasjonale beredskapen mot akutte utslipp til sjø og vannmiljø.

Klimatilpasning i tiltaksprogrammet
Klimatilpasning og effektene av klimaendringer er et gjennomgående tema i tiltaksprogrammet. Dette spesifikt til de enkelte påvirkningene på vannmiljøet, men også på et overordnet nivå. Ved forslag og gjennomføring av miljøtiltak har det i stor grad vært opp til den enkelte sektormyndighet og tiltakshaver å vurdere hvordan klimaendringer kan påvirke deres ansvarsområde. Viktige momenter som må vurderes er:

- Vurdere hvordan kjente påvirkninger kan forsterkes på grunn av klimaendringer og om det på grunnlag av dette er behov for forebyggende tiltak.
- Ta høyde for sannsynlige eller mulige klimaendringer - dette er særlig viktig for miljøtiltak som har en lang levetid og/eller stor kostnad
- Vurdere om tiltaket vil fungere under fremtidig klima robust) - miljøtiltak som er robuste overfor ulike/usikre klimaforhold velges først
- Vurdere om tiltaket har negative klimavirkninger - tiltak som gir lavest utslipp av klimagasser velges først

Tabell 8: Sammendrag av tiltak foreslått 2028 – 2033.

Sammendrag av tiltaksprogrammet (Tana, Neiden og Pasvik)

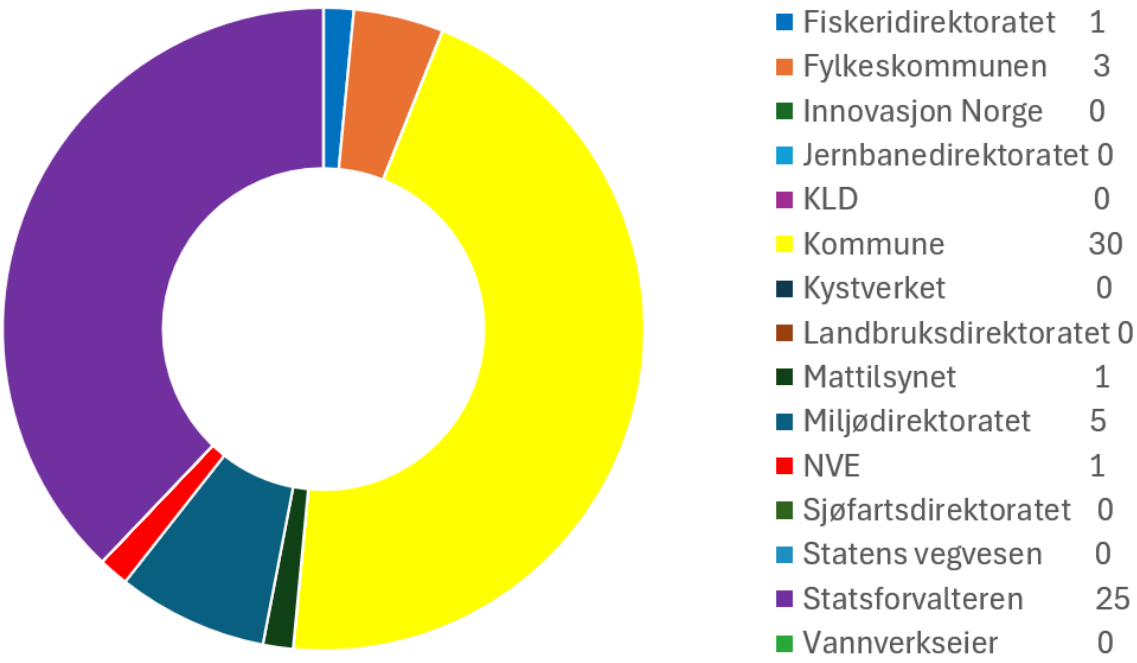
Tiltak	Kategori	Antall tiltak		Anslåtte investeringskostnader		Anslåtte drifts- og vedlikeholdskostnader	
Vannkraft og flomvern							
Tiltak innen vannkraft							
KTM7 – Forbedring av vannføringsregime og/eller etablering av økologisk vannføring	Grunnleggende	1	1.6 %	0		0	
Restaureringstiltak for vassdragsinngrep							
KTM6 – Forbedre hydromorfologiske forhold i vannforekomster annet enn elvekontinuitet	Supplerende	2	3.1 %	412 000	0.3 %	0	
Samferdsel							
Fysiske restaureringstiltak veg og jernbane							
KTM5 – Forbedre vandrings- og spredningsveier (elvekontinuitet, for eksempel etablering av fiskepassasjer, fjerning av gamle dammer)	Supplerende	4	6.3 %	885 000	0.7 %	0	
Sur nedbør							
Tiltak mot sur nedbør							
KTM25 – Tiltak for å motvirke sur nedbør	Grunnleggende	2	3.1 %	0		0	
Avløp							
Avløpstiltak							
KTM1 – Etablering eller oppgradering av avløpsanlegg (renseanlegg og infrastruktur)	Grunnleggende	12	18.8 %	117 235 000	98.5 %	8 000 000	98.8 %
Landbruk							
Tiltak mot næringssalter og jorderosjon							
KTM2 – Tiltak for å redusere næringssaltavrenning fra jordbruk	Grunnleggende	1	1.6 %	3 300	0.0 %	0	
Akvakultur							
Tiltak innen akvakultur							
KTM20 – Tiltak for å forebygge eller kontrollere uheldige effekter av fiskerier og annen utnytting/fjerning av dyr og planter	Supplerende	3	4.7 %	0		0	
Fremmede arter							
Tiltak mot fremmede arter							
KTM18 – Tiltak for å forebygge eller kontrollere uheldige effekter av fremmede arter og introduserte sykdommer	Supplerende	10	15.6 %	0		100 000	1.2 %
Forskning og kunnskap							
Tiltak for forskning og kunnskap							
KTM14 – Forskning, forbedring av kunnskapsbasen for å redusere usikkerhet	Supplerende	29	45.3 %	436 000	0.4 %	0	

Tiltak fordelt på virkemiddeleier

Figuren under viser alle tiltak fordelt på virkemiddeleier. Virkemiddeleier er den sektormyndigheten som har myndighet til å vedta, eller pålegge gjennomføring av et tiltak, etter aktuelle lover og forskrifter. Kommunene er virkemiddeleier for flest tiltak, etterfulgt av Statsforvalteren, Miljødirektoratet, fylkeskommunen, NVE, Fiskeridirektoratet, og Mattilsynet.

I mange tilfeller gjennomføres tiltakene av virkemiddeleier, men ikke alltid. I praksis er det mange tiltak som gjennomføres av andre utførende virksomheter. Disse virksomhetene har som regel ansvar for både finansiering, planlegging og utføring av tiltaket. Eksempelvis er

Statsforvalteren virkemiddeleier for mange tiltak, men utførende kan være kommunen, fylkeskommunen, bedrift eller regulant.

8. Behov for virkemidler for å styrke gjennomføringen av vannforskriften

Dette kapittelet gir en samlet oversikt over sektormyndighetenes behov for nye virkemidler, samt eventuelle behov for økt bruk av eksisterende virkemidler. Det er sannsynlig at det foreligger behov for å styrke virkemiddelbruken innen flere sektorer enn de som er omtalt nedenfor. Dette bør vurderes nærmere og konkretisert gjennom høringsperioden.

Mattilsynet
Behov for bedre lokalitetsstruktur. Arbeid er igangsatt på et overordnet nivå, på tvers av sektoretatene.

Vannkraft
Energidepartementet og Klima- og miljødepartementet arbeider med en forskrift om standardvilkår som skal kunne brukes uavhengig av om anlegget har konsesjon eller ikke. Denne forskriften vil forenkle prosessen med å pålegge tiltak som i dag forutsetter standardvilkår i konsesjonen, slik at myndighetene kan gi direkte pålegg om miljøforbedrende tiltak uten å gå veien om revisjon og innkalling til konsesjonsbehandling.

Avløp
Virkemidlene innen avløp anses som tilstrekkelig for å få gjennomført tiltak. Kommunene har virkemidler til å pålegge tiltak, samt anledning til å ta gebyr slik at tiltak innen kommunalt avløp kan finansieres. Selv om tiltak i utgangspunktet skal være basert på selvkost ved at brukere betaler, er det en utfordring for mange kommuner at det er mangel på økonomi og ressurser til å prioritere større prosjekter. Arealsituasjonen med spredt bebyggelse og antatt stor belasting for den enkelte abonnent gjør arbeidet enda mer utfordrende.

Organisering og kunnskapsinnhenting i vannområder og kommuner
Vannregionmyndigheten mottar statlige tilskuddsmidler for å sikre god organisering og kunnskapsinnhenting i vannområdene. Dette virkemiddelet er særlig viktig for å etablere og videreføre samfinansiering med kommunene om koordinatorer i vannområdene og innhente kunnskap om påvirkning innenfor kommunale ansvarsområder. Kommunen har en svært viktig rolle i vannforvaltningsarbeidet som sektormyndighet og lokal medvirkningsaktør. Det er viktig at tilskuddsordningene opprettholdes eller økes slik at kompetansen som er bygget opp hos koordinatorene og kommunene kan sikres i et langsiktig perspektiv.

9. Vedlegg

I dette kapitelet er alle vedlegg til planen lagt inn

Vedlegg 1: Vannforekomster med unntak fra miljømålet om minst god tilstand

9.1. Vannforekomster med utsatt frist

Påvirkning: Genetisk endring av laksebestander
Antall vannforekomster: 4
Områder: Langfjordelva (Laggo)
Begrunnelse: Miljødirektoratet har sammen med Fiskeridirektoratet vurdert miljømål i lakseførende vassdrag der laksebestandene er nedklassifisert som følge av genetiske endringer. Fordi effektene av rømt oppdrettslaks på ville laksebestander er kumulativ, kan ikke målene om å bevare bestandenes genetiske integritet og genetiske variasjon nås med de nivåene av rømt oppdrettslaks som overvåkingen antyder for mange vassdrag. Eksperimenter i naturen har vist seleksjon mot avkom av rømt oppdrettslaks, men fordi disse kreftene virker langsomt, vil det - om mulig - ta lang tid å gjenvinne den genetiske sammensetningen i de ville bestandene. Vassdrag med dårlig eller svært dårlig tilstand for genetisk integritet har derfor fått utsatt frist for å nå miljømålene til etter 2033 i tråd med vannforskriften § 9 c) da naturforholdene er slik at en forbedring av vannforekomsten innen fristen ikke lar seg gjennomføre.

- 233-98-R, Eaštorjohka
- 233-39-R, Stuorrajohka
- 233-126-R, Langfjordelva - Lággojohka
- 233-102-R, Eaštorjohka, øvre

9.2. Vannforekomster med mindre strenge miljømål

Områder: Pasvikvassdraget, Duddaelva, Fahccabealjohka, Langfjorden-indre, Valvasselva og Kobbholsmvassdraget.

Totalt gjelder dette 8 vannforekomster:

- 246-159-R, Pasvikelva nedstrøms Melkefoss inntaksdam - tørr strekning
- 246-157-R, Pasvikelva nedstrøms Skogfoss inntaksdam
- 246-153-R, Pasvikelva nedstrøms Hestefossdammen
- 242-6-R, Duttajohka - Duddaelva
- 234-989-R, Fahccabealjohka nedstrøms demning
- 0424030601-C, Langfjorden-indre
- 247-93-R, Valvasselva
- 247-91-R, Kobbholmselva fra Store Kobbholmsvatnet

Begrunnelse: For vannforekomster påvirket av vannkraft er det vurdert at aktuelle tiltak vil være teknisk krevende å gjennomføre og medføre uforholdsmessig høye kostnader. For vannforekomster påvirket av gruvedrift er det foreslått mindre strenge miljømål, ettersom miljøgevinsten og effekten av mulige tiltak er usikker sett i forhold til kostnadene. Selv ved gjennomføring av omfattende tiltak vil det være betydelig usikkerhet knyttet til om tiltakene gir den forventede miljøeffekten.

9.3. Påvirkning: Vannkraftanlegg uten krav til minstevannføring

Det er ikke laget en samlet oversikt over vannkraftanlegg uten krav til minstevannføring, men vilkår og minstevannføringskrav for de enkelte anleggene er tilgjengelig i NVE sin kartløsning.

Vedlegg 2: Vannforekomster med kraftverk som vil få redusert kraftproduksjon som følge av foreslåtte miljøtiltak

Det er ingen vannforekomster i Tana, Neiden og Pasvik vannregion med kraftverk som vil få redusert kraftproduksjon som følge av foreslåtte tiltak.

Vedlegg 3: Regional oversikt over overvåkingsprogrammer i vannregionen

9.4. Innhold, ansvar, finansiering og gjennomføring av overvåkningen

Dette er en helhetlig oversikt over overvåkningen i vannregionen, og er i realiteten en sammenstilling av en rekke ulike overvåkningsprogrammer. Utgangspunktet er i igangsatt overvåkning, men i tillegg inkluderes overvåkning som er under planlegging eller ønskes igangsatt i løpet av planperioden så langt man har oversikt over. Det kan i tillegg bli endringer når det gjelder enkeltprogrammer i løpet av planperioden.

Vannforskriften fastsetter at statsforvalteren er miljøfaglig ansvarlig og rådgiver i vannregionen. Statsforvalteren har hovedansvar for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget (§15) og for å koordinere arbeidet med vannovervåkning, herunder utarbeide et felles overvåkningsprogram for vannregionen (§ 18)

Oversikten over overvåkningsprogrammer er et viktig faggrunnlag for den regionale planen for vannforvaltning, og i likhet med planen oppdateres derfor denne oversikten over overvåkningsprogrammer hvert sjette år. Statsforvalteren oppdaterer denne oversikten i dialog med andre sektormyndigheter og innenfor de tidsfrister vannregionmyndigheten, som prosessleder setter.

Overvåkningen er delt inn i basisovervåkning, tiltaksorientert overvåkning og problemkartlegging. Målsetting og ansvar for utarbeidelse av de ulike delprogrammene går fram av tabell 9.

Tabell 9: Type overvåkning av regionale overvåkningsprogrammer med ansvar og mål for overvåkningen

Type overvåkning	Ansvarlig sektormyndighet	Mål for overvåkninga
1. Basisovervåkning	Miljødirektoratet i samarbeid med nasjonale myndigheter	Fastsettelse av tilstand og trender for vannforekomster som er a) påvirket(trend) eller b) tilnærmet upåvirkede (ref.)
2. Tiltaksorientert overvåkning	Statsforvalteren i samarbeid med sektormyndigheter/vannområder	Fastsettelse av tilstand, og til dels trender i vannforekomster som er, eller antas å være, i moderat eller dårligere tilstand
3. Problemkartlegging	Statsforvalteren i samarbeid med sektormyndigheter	Overvåkning eller undersøkelser der det er uklart hva miljøproblemet er og/eller hva som er kildene til problemet

Mer informasjon om de ulike overvåkningstypene finner du her.

Basisovervåkning
Denne overvåkingstypen utarbeides, ledes og finansieres av nasjonale myndigheter. I særlig grad av Miljødirektoratet. Det overvåkes på stasjoner et stykke fra kildene, og det er ofte flere kilder som påvirker stasjonene. Disse stasjonene kalles trendstasjoner. I tillegg overvåkes det i en del programmer på stasjoner som skal være tilnærmet upåvirkede, såkalte referansestasjoner. Mer informasjon finnes her: Basisovervåking - Vannportalen.

Tiltaksorientert overvåkning
Statsforvalteren har et særlig ansvar for den tiltaksorienterte overvåkningen. Denne overvåkningstypen danner grunnlag for i første omgang å utforme miljøtiltak, og i neste omgang å fastslå effektene av gjennomførte miljøtiltak.
Statsforvalteren har ansvar for å utarbeide og koordinere tiltaksorientert overvåkning. De ulike sektormyndighetene (inkludert kommunene/vannområdene) er ansvarlige for at den tiltaksorienterte overvåkningen blir gjennomført. Pålagt overvåkning inngår i den tiltaksorienterte overvåkningen.

Tiltaksorientert overvåkning skal, i den grad det er mulig, betales av påvirker, dvs. den som forurenser eller gjør inngrep. En del av den tiltaksorienterte overvåkningen hjemles i konsesjonsvilkår eller vilkår i tillatelser, eller pålegges som separat overvåkning. I tilfeller der finansiering ikke kan hjemles i konsesjonsvilkår eller annet lovverk skal man forsøke å finne frem til frivillige ordninger f.eks. gjennom spleiselag. Spleiselag mellom flere aktører i samme vassdrag eller fjord/kystområde, offentlige og private, kan ofte være en fornuftig ordning for en rasjonell gjennomføring av vannovervåkning i en vannregion eller et vannområde. Dette kan også kombineres med pålegg om å delta i en felles helhetlig overvåking.

Problemkartlegging
Statsforvaltere i hver vannregion har ansvar for at det utarbeides program for problemkartlegging i samsvar med de krav som stilles i forskriften. Problemkartlegging må sees i sammenheng med den tiltaksorienterte overvåkningen og det vil til dels være glidende overganger mellom de to typene overvåkning. Problemkartlegging vil som regel måtte tilpasses den enkelte problemstilling, og være av mer kortvarig karakter enn tiltaksrettet overvåkning. Hensikten er å avklare årsak og omfang av et miljøproblem. For problemkartlegging er det vanskeligere å håndheve prinsippet om at "forurenser betaler" og det vil i større grad være et behov for alternativ finansiering. Problemkartlegging er en "smal" overvåkningstype som skal benyttes i begrenset grad og kun der en ikke kjenner miljøproblemets karakter/omfang eller kildene til problemet. Det vil i de fleste tilfeller være grunnlag for å gå rett på å utforme tiltaksorientert overvåkning.

Uavklarte ansvarsforhold
For en del vannforekomster kan ansvaret for overvåkning oppfattes som uavklart. Det er gjerne registrert flere antatte påvirkninger som årsak til redusert miljøtilstand, men det mangler god nok kunnskap om miljøtilstand og årsaksforhold. Den antatte miljøpåvirkningen kan da oftest ikke knyttes direkte til ett bestemt utslipp eller påvirkning. Prinsippet om at "forurenser skal betale" kan bli vanskelig å håndheve. Ansvaret kan havne hos kommunene som forurensningsmyndighet. For slike vannforekomster vil statsforvalteren, i samarbeid med vannregionmyndigheten jobbe med å få avklart hvem som er ansvarlig for oppfølgingen som skal foregå i form av overvåkning.

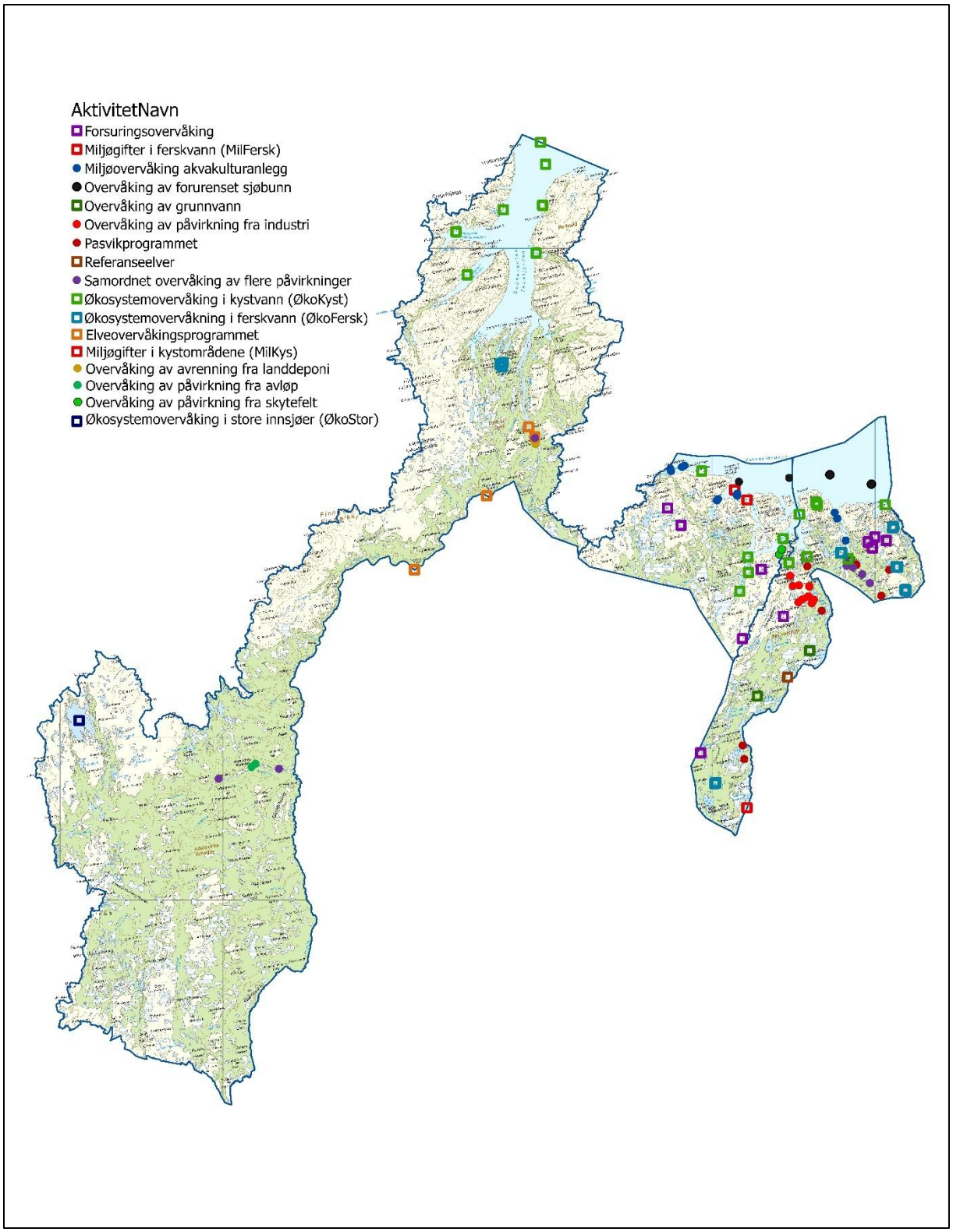
9.4.1. Overvåkningsnettverk

Kartet (figur 11) og tabell 11 nedenfor viser antallet overvåkningsstasjoner fordelt på vannområder/delprogrammer fordelt på de ulike overvåkningstypene. Pålagt overvåking, som er en del av den tiltaksorienterte, vises også i kartet, men med egen farge.

Tabell 10: Antall vannforekomster som inngår i overvåkningsprogrammene fordelt på vannområder.

	Basisovervåkiing				Tiltaksrettet overvåking				Problemkartlegging				
Vannområde	Elv	Innsjø	Kyst	Grunn-vann	Elv	Innsjø	Kyst	Grunn-vann	Elv	Innsjø	Kyst	Grunn-vann	Sum
Tana	6	2	4		2								14
Neiden	1	3	5		2	6	3						20
Pasvik	11	12	6	3	5	8	4						49

Detaljert informasjon om overvåkningsresultater og klassifisering er tilgjengelig på hhv. https://vannmiljo.miljodirektoratet.no og https://vann-nett.no/portal/. Kommende overvåkingsresultater og følgende klassifisering vil bli oppdatert fortløpende.

Figur 11: Overvåkningsstasjoner i Tana, Neiden og Pasvik vannregion. Basisovervåking er representert med kvadrater, og tiltaksorientertovervåking med sirkler. Kilde: Vannmiljø

9.4.2. Overvåkning i overflatevann

Overflatevann er elver, innsjøer og kystvann (i motsetning til grunnvann) og gjelder hele vannsøylen – ikke bare vann i øverste del av vannsøylen. Det skal overvåkes for å fastsette økologisk og/eller kjemisk tilstand – avhengig av hvilke påvirkninger som er til stede.

Basisovervåkning
Her finnes en oversikt over viktige basisovervåkningsprogrammer i hele landet som er relevante for vannforskriftsarbeidet: Basisovervåkning
Det kan bli begrensede endringer av stasjoner/parametere da ny programperiode for basisovervåkingsprogrammene nettopp er utlyst og starter i 2026.

Det er flere programmer knyttet til basisovervåking som foregår i vannregionen. Det er flest stasjoner tilknyttet økosystemovervåking i ferskvann med 21 stasjoner. 19 stasjoner i vannregionen er tilknyttet økosystemovervåking i kystvann. Det er 10 forsuringsovervåkingsstasjoner alle i Neiden og Pasvik vannområder. Elveovervåkingsprogrammer har 4 stasjoner i Tanaelva. Det er 2 stasjoner som overvåker miljøgifter i kystvann, og 1 som overvåker miljøgifter i ferskvann. Det er en stasjon tilknyttet overvåking av referanseelver, og en stasjon for økosystemovervåking i store innsjøer. 3 stasjoner overvåker grunnvannforekomster. Oversikt over antall vannforekomster som overvåkes finnes i tabell 11.

Tiltaksrettet overvåkning og problemkartlegging
I Tana, Neiden og Pasvik vannregion er det av den tiltaksorienterte flest stasjoner som overvåker påvirkning fra akvakulturanlegg. Flere stasjoner overvåker påvirkning av industri, alle i forbindelse med gruvene i Pasvik vannområde. 2 stasjoner overvåker påvirkning fra landdeponi, og 2 stasjoner overvåker påvirkning fra avløpsanlegg, alle i Tana vannområde. 4 stasjoner i Varangerfjorden overvåker forurenset sjøbunn. Ved Høybuktmoen er det 2 stasjoner som overvåker påvirkning fra skytefelt. Pasvikprogrammet har 7 stasjoner fordelt på 6 innsjøer på Jarfjordfjellet og i Pasvikvassdraget. De 8 siste stasjonene brukes til samordnet overvåking av flere påvirkninger. 3 av disse stasjonene er i Tana, og de resterende er i Karpelva.

9.4.3. Overvåkning i grunnvannsforekomster

Det er to landsomfattende overvåkningsprogram for grunnvann. Landsomfattende grunnvannsnettverk (LGN) har siden 1977 overvåket kvalitet (kjemisk tilstand) og kvantitet i grunnvannsforekomster. Disse grunnvannsforekomstene er i hovedsak i mindre påvirkede områder. I 2015 startet en representativ overvåkning av 13 antatt belastede grunnvannsforekomster. Grunnvann - Vannportalen

I vannregionen inngår 3 stasjoner i overvåkning av kjemisk tilstand og 3 i overvåkning av kvantitativ tilstand. Oversikt over igangsatt overvåkning i grunnvannsforekomster er vist i kart (figur 11) samt Tabell 11 over.

9.4.4. Overvåkning i beskyttede områder

Her vises de fem forskjellige typene av beskyttede områder: Beskyttede områder (drikkevann og badevann m.m.) - Vannportalen

Det er gitt egne krav til overvåking av drikkevannsforekomster i Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) - Lovdata. Relevant her er kravet til overvåking av råvann som pumpes inn i vannverket. I tillegg overvåker en del vannverk (frivillig) elver og innsjøer etter prinsippene om tiltaksorientert overvåking, ofte med tilleggsparametere (bakterier). Vannforekomster som brukes som drikkevannskilde kan vises i Vann-nett. Drikkevannresultater rapporteres inn i til fagdatabasen MATS hos Mattilsynet.

De fleste kommuner har overvåking av badeplasser. Vann-nett viser badeplasser for de kommuner som har rapportert inn disse. Resultater blir ikke rapportert inn sentralt, men noen kommuner rapporterer frivillig til fagsystemet Vannmiljø.

Overvåkning i regi av andre sektormyndigheter
Det er også andre sektormyndigheter som overvåker vannforekomster i vannregionen. Disse stasjonene vises ikke i oversikten her.

Forsvarsbygg
2 av stasjonene Forsvarsbygg bruker til overvåking av Høybuktmoen skytefelt er ikke tatt med i oversikten her.

Avinor
Avinor overvåker påvirkning fra Kirkenes Lufthavn jevnlig.

Kystverket
Kystverket har ingen løpende overvåking av miljøtilstand i kystvannforekomstene. Som en del av utredningsarbeidet med farledsutbedringsprosjekter og prosjekter i fiskerihavner får Kystverket utført marine miljøundersøkelser. Hovedsakelig utføres miljøundersøkelser i vår regi - før igangsettelse av tiltak slik som sprenging, mudring, sjødeponi, moloer mv.. Hvilke typer miljøundersøkelser som utføres vil variere etter type utbedringstiltak som planlegges gjennomført, gjeldende standarder/veiledere, tiltakets omfang, lokale marine forhold mv. Oppdragstaker plikter som en del av inngått avtale med Kystverket å registrere relevante data fra miljøundersøkelsene i Vannmiljø. Hvorvidt resultatene fra slike forundersøkelser kan ha verdi inn mot tilstandsklassifisering av kystvannforekomstens miljøtilstand før/etter utført tiltak vil avhenge av flere ulike faktorer og må følgelig vurderes for hvert enkelt tilfelle. I enkelte tilfeller kan vi bli pålagt miljøovervåking av effektene for utførte tiltak.

Norges vassdrags- og energidirektorat
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) drifter hydrologiske målestasjoner over hele landet som registrerer vannføring hver time eller oftere hele året. Alle data blir lagret i NVEs nasjonale database Hydra II. Data for vannstand og vannføring er tilgjengelig for alle på sildre.nve.no. Oversikt over hydrologiske målestasjoner finnes på NVEs temakart, og du kan lese mer om hydrologiske målinger på NVEs nettside

9.4.5. Fremtidige overvåkningsbehov

Den tiltaksorienterte overvåkningen er prioritert med utgangspunkt i vannforekomster som man allerede vet er i moderat tilstand eller dårligere (ut ifra overvåking), eller ut ifra en påvirkningsvurdering antar er i en slik tilstand. Også vannforekomster som har økende påvirkninger og står i fare for å rykke ned en klasse, f.eks. fra god til moderat tilstand, kan være kandidater for overvåkning. Det er nødvendig med kontinuerlig vurdering av behovet. Synliggjør behovet for fremtidig/ønsket overvåkning i vannregionen, og viktigheten av tilrettelegging for gode spleiselag med kommuner osv.

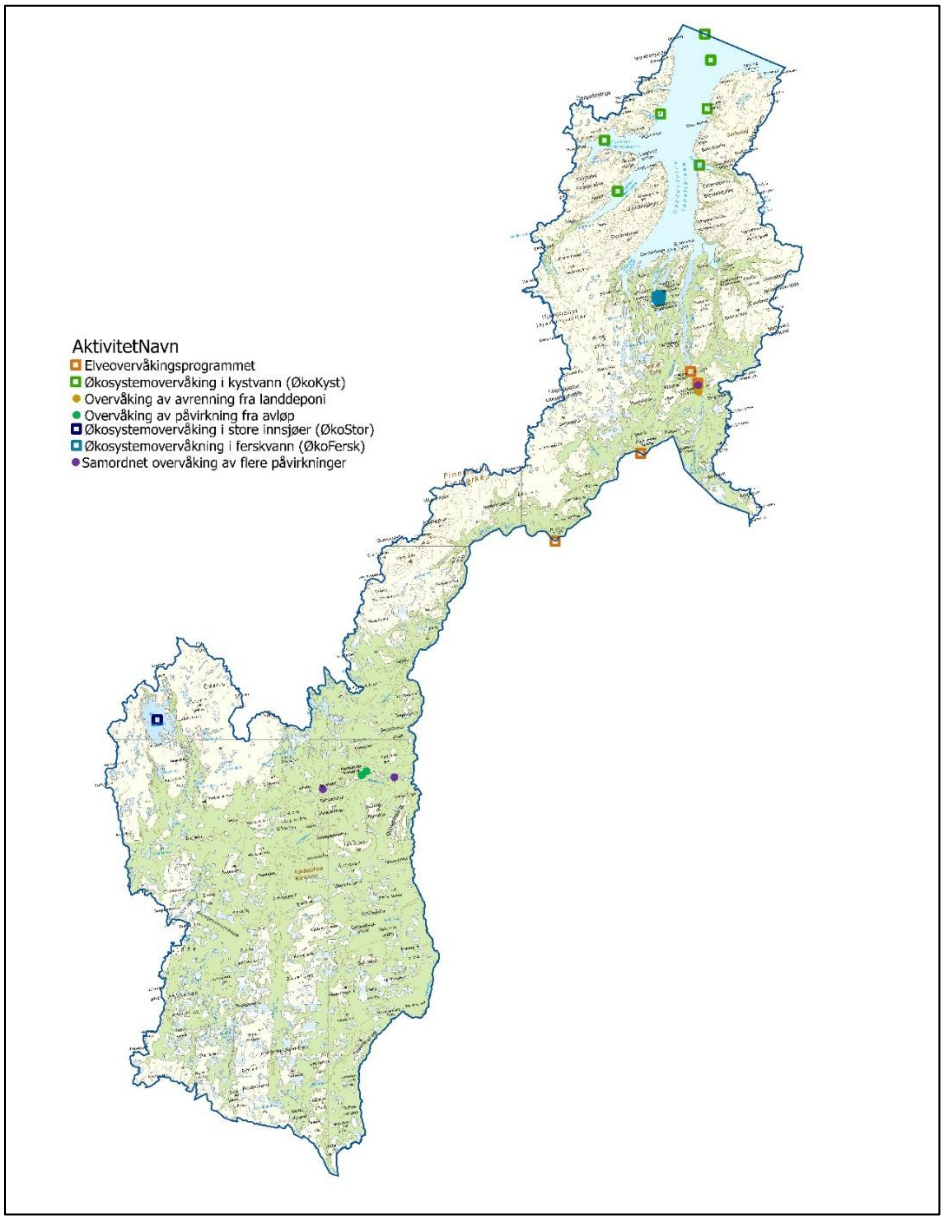
I Tana, Neiden og Pasvik vannregion har det vært mest overvåking i Pasvik vannområde, mye på grunn av påvirkningen fra det nedlagte smelteverket i Nikel. På grunn av dette er det store kunnskapshull i vannregionen. Det er lite kunnskap om påvirkning fra spredte avløp flere plasser i vannregionen. Det samme gjelder for påvirkning fra landbruk i de områdene der det drives nevneverdig landbruk, det er da særlig i Tana og litt i Pasvik. I flere av vannforekomstene er målingene som er gjort for gamle til å egentlig kunne brukes i klassifiseringssammenheng (eldre enn 10 år) eller så er det ikke gjort målinger i det hele tatt. Om det for eksempel blir mer aktivitet fra akvakultur i vannregionen i fremtiden er det enda viktigere å ha gode data for å finne ut om det er reell påvirkning derfra i kystvannforekomstene. Det er flere kunnskapshull i vannregionen, som for eksempel påvirkning fra jordbruk og spredte avløp. Behovet for fremtidig overvåking vil endre seg med tiden, avhengig av hvilken aktivitet som etableres, forsvinner og med klimaendringer. Økt turisme, klimaendringer, etablering av industriplasser og økning i akvakultur vil kunne endre påvirkningsbildet i vannregionen de kommende årene.

For å få til gode overvåkingsprogrammer er det viktig å sikre finansiering. I fremtiden vil det bli viktigere å få til spleiselag med både kommuner, staten og de forskjellige bedriftene som forurenser. En mulighet i kystvann er for eksempel spleiselag med oppdrettsselskapene, kommuner, fylkeskommune og staten for å få til helhetlige overvåkingsprogram. Forurenser er jo pålagt til å overvåke etter utslippstillatelser, og det kan være en mulighet å trekke den allerede pålagte overvåkingen inn i eventuelle delprogrammer.

9.4.6. Overvåkning fordelt på vannområder/delprogrammer

I kartene under (figurene 12 til 14) vises pågående overvåkingsstasjoner for basisovervåking, tiltaksorientert overvåking (inklusive pålagt overvåking) og grunnvannsovervåking fordelt på hvert vannområde eller delprogram som går over flere vannområder.

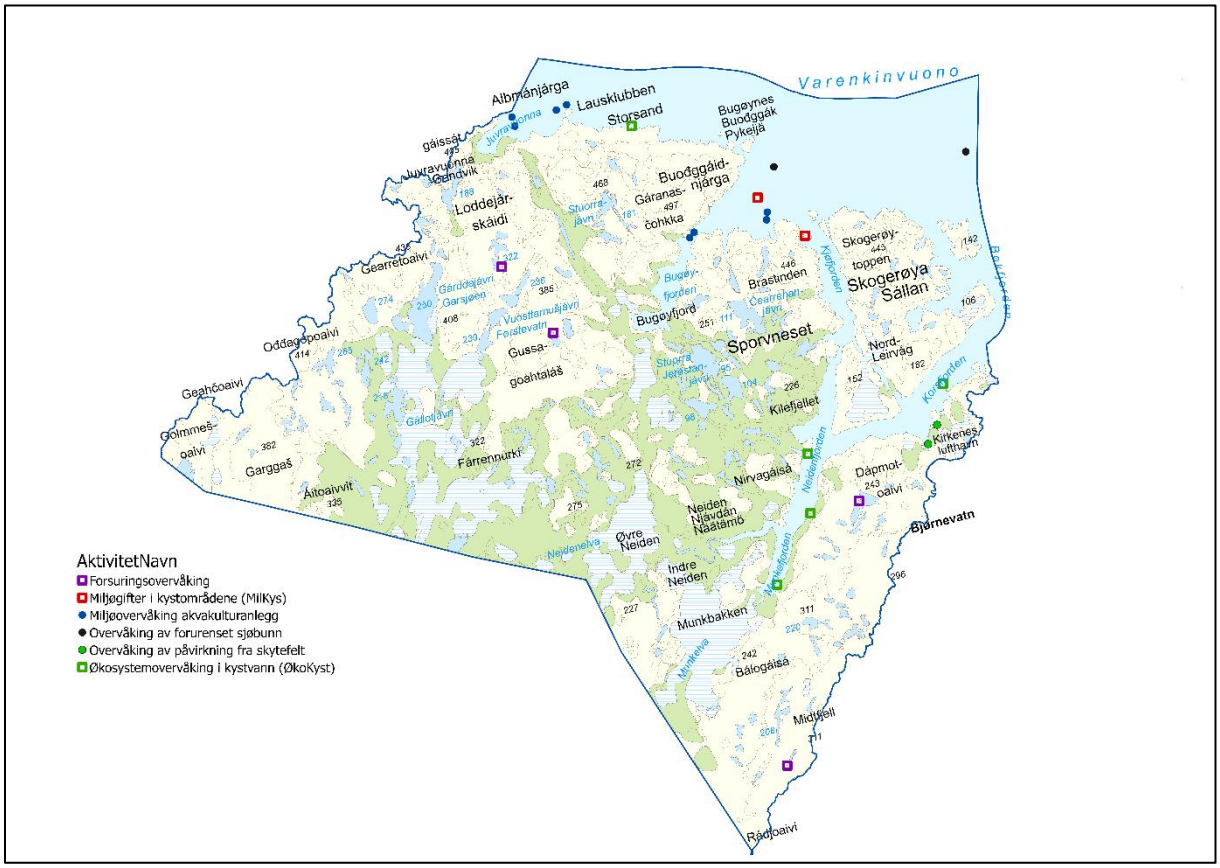
Tana

Figur 12: Kartutsnitt over vannområde Tana som viser basisovervåking og tiltaksorientert overvåking. Kvadrater representerer basisovervåking og sirkler representerer tiltaksorientert overvåking.

I Tana vannområde er det 3 typer tiltaksorientert overvåking. Dette er overvåking av avrenning fra landdeponi, 2 stasjoner, overvåking av påvirkning fra avløp, 2 stasjoner, og 3 stasjoner med samordnet overvåking av flere påvirkninger. De siste 3 stasjonene er en del av Tanaprogrammet som Statsforvalteren i Troms og Finnmark finansierer, sammen med Tana kommune. Basisovervåkingen i vannområdet består av 4 stasjoner i forbindelse med elveovervåkingsprogrammet, 7 stasjoner i forbindelse med økosystemovervåking i kystvann, 1 stasjon i forbindelse med økosystemovervåking av store innsjøer og 4 stasjoner i forbindelse med økosystemovervåking i ferskvann. I figur 12 kan du se en oversikt over både basisovervåking og tiltaksorientert overvåking i vannområdet.

Neiden

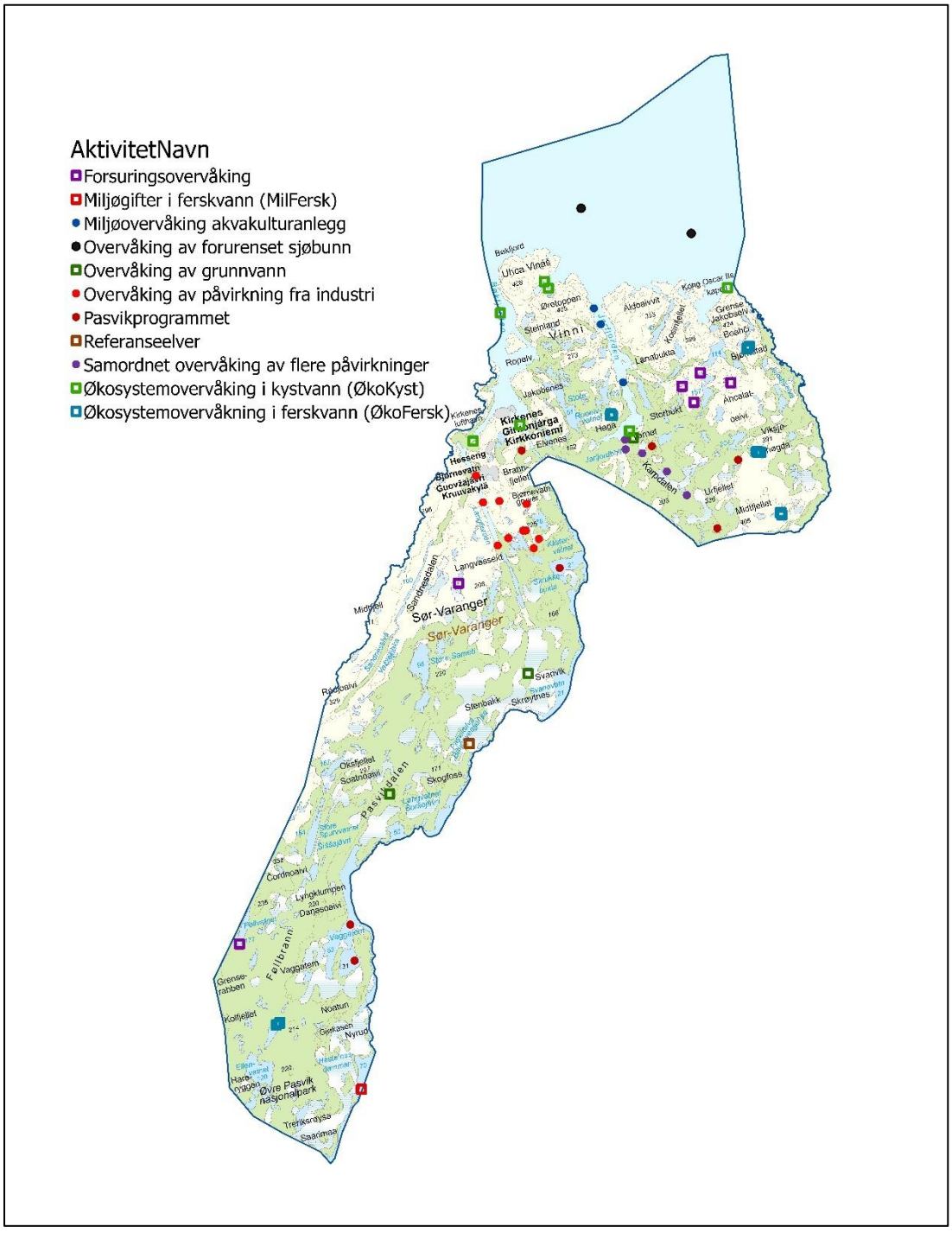

Figur 13: Kartutsnitt over vannområde Neiden som viser basisovervåking og tiltaksorientert overvåking. Kvadrater representerer basisovervåking og sirkler representerer tiltaksorientert overvåking.

I Neiden vannregion er det klart flest stasjoner for overvåking av akvakulturanlegg i den tiltaksorienterte overvåkingen, totalt 8 stasjoner. Det er 2 stasjoner som overvåker påvirkning fra skytefelt ved Høybuktmoen. Det er også 2 stasjoner som overvåker forurenset sjøbunn i vannområdet, disse prøvetas i utgangspunktet hvert 6. år. De ble sist prøvetatt i 2014 og 2020.

Av Basisovervåking er 4 stasjoner for forsuringsovervåking, 3 i innsjø og 1 i elv. Det er også 2 stasjoner med overvåking av miljøgifter i kystområdene, og 5 med økosystemovervåking i kystvann. I figur 13 kan du se en oversikt over både basisovervåking og tiltaksorientert overvåking i vannområdet.

Pasvik

Figur 14: Kartutsnitt over vannområde Pasvik som viser basisovervåking og tiltaksorientert overvåking. Kvadrater representerer basisovervåking og sirkler representerer tiltaksorientert overvåking

I Pasvik vannregion er det klart mest tiltaksorientert overvåking enn i resten av vannregionen. Dette har mye med overvåking av forurensing fra det tidligere smelteverket i Nikel (lagt ned i 2020) og gjøre. Pasvikprogrammet, som har til hensikt og overvåke denne forurensingen, består av 6 stasjoner, 3 i pasvikvassdraget, og 4 stasjoner i 4 innsjøer på Jarfjordfjellet (Rundvatnet, Durvatnet,

Børsevatn og Rabbvatnet). Det er også 5 stasjoner for samordnet overvåking av flere påvirkninger i Karpelva. Disse må ses i sammenheng med Pasvikprogrammet. De er ikke en del av programmet, men har blitt overvåket ettersom man ikke hadde noen elvevannforekomster i programmet fra før.

Basisovervåkingen i vannområdet består av 6 stasjoner med forsuringsovervåking i 6 innsjøer, og en stasjon med overvåking av miljøgifter i ferskvann. Det er også en stasjon i Sametielva i forbindelse med overvåking av referanseelver. Det er 17 stasjoner i forbindelse med økosystemovervåking i ferskvann, og 7 i forbindelse med økosystemovervåking i kystvann. I figur 14 kan du se en oversikt over både basisovervåking og tiltaksorientert overvåking i vannområdet.

Vedlegg 4: Regionale planretningslinjer

Regional plan for vannforvaltning med tilhørende miljømål og retningslinjer, skal legges til grunn for kommunal, regional og statlig planlegging og arealforvaltning, jf. plan- og bygningsloven § 8-2 og vannforskriften § 29.

Retningslinjene under skal bidra til godt vannmiljø i fylket/vannregionen vår. Planens retningslinjer går ikke foran gjeldende regionale planer med strengere føringer/bestemmelser. Arealplaner og byggesaker i strid med de regionale planretningslinjene kan bli møtt med innsigelse eller klage fra regionale og statlige myndigheter.

Planer og tiltak som kan påvirke vannmiljø, skal vurderes opp mot fastsatte miljømål jf. vannforskriften §§ 4-7. Vannforskriften § 12 åpner for unntak fra vedtatte miljømål under strenge vilkår. Dersom ikke vilkårene oppfylles, skal tiltak avslås. Ansvarlig plan- og/eller sektormyndighet avgjør om paragrafen kommer til anvendelse, og er ansvarlig for at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig.

Ved utarbeidelse av arealplaner, skal påvirkning på vannmiljø og behov for forebyggende tiltak vurderes. Gode utredninger, valg av arealkategori og bruk av planbestemmelser, retningslinjer og hensynssoner er viktige virkemidler for å ivareta vannmiljø i planlegging.

Det er viktig at nasjonale føringer og lovverk legges til grunn for planlegging, hvor blant annet følgende er av betydning for ivaretakelse av vannmiljø:

- Vannforskriften kap. 2, med omtale av juridisk bindende miljømål
- Vannressursloven § 11, ivaretakelse av kantvegetasjon
- PBL § 1-8
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, herunder avløp og klimatilpasning
- Drikkevannsforskriftens § 26
- Statlige planretningslinjer om klima og energi, herunder om naturbaserte løsninger
- Lakse- og innlandsfiskeloven § 7, første ledd

Les mer om relevante nasjonale føringer, regelverk, krav til kunnskapsgrunnlag og verktøy for ivaretakelse av vannmiljø i veileder om vannmiljø i arealplanlegging.

Planretningslinjer

Vannmiljø

1. Alt vann skal forvaltes med sikte på beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet og vannets økosystemer.
2. Livet i vassdrag, inklusive fisk og elvemusling, med deres økologiske funksjonsområder skal ivaretas.
3. Vassdrag skal bevares så nært opptil sin naturlige form som mulig. Lukking skal unngås.
4. I vassdrag skal gjenåpning, fjerning av menneskeskapte vandringshindre og restaurering vurderes.

Blågrønne strukturer

5. Større landskapsøkologiske korridorer som ivaretar grøntstrukturer og blågrønne verdier i urbane områder bør tillegges særskilt verdi.
6. Områder av betydning for vannmiljø som myr, våtmark, skog og ugjødsla mark, skal sikres, holdes intakte og ved behov vurderes restaurert.
7. Bredden på vegetasjonsbeltet langs vassdrag bør fastsettes i rettslig bindende planer (etter plan- og bygningsloven).

Avløp og overvann

8. Overvannsløsninger skal ivareta vassdragets økologiske funksjoner og ha kapasitet til å ta unna forventet økt nedbørintensitet og nedbørmengde.
9. Arealplanlegging og utbygging tar hensyn til kapasiteten på eksisterende og nye avløpssystem slik at økt belastning ikke påvirker måloppnåelsen etter vannforskriften.

Andre

10. Drikkevannskildene med tilsigsområde skal beskyttes for dagens og framtidas behov.
11. Mellomlagring og sluttdisponering av masser, inklusive snø, bør unngås nær sjø og vassdrag for å hindre avrenning av partikler og annen forurensning som kan påvirke vannmiljø.
12. Planlegging i sjø og på land, og hele fjordsystem, skal sees i sammenheng. Viktige marine naturtyper skal ivaretas.

Vedlegg 5: Handlingsprogram

Det følger av plan- og bygningsloven § 8-1 at det som en del av en regional plan skal utarbeides et handlingsprogram. Hensikten med handlingsprogrammet er å gi en oversikt over konkrete handlinger som bør gjennomføres etter planvedtaket, for å oppnå mål og prioriteringer i vannforvaltningsplanen.

Fylkeskommunen har ansvar for koordinering og oppdatering av handlingsprogrammet. Det er fylkestinget som vedtar handlingsprogrammet som en del av den regionale planen. Det skal årlig vurderes om det er behov for rullering av handlingsprogrammet.

Handlingsprogram for regionale vannforvaltningsplaner i Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033

VRM: Vannregionmyndighet, VO: Vannområde, VO-koordinator: Vannområdekoordinator, VRU: Vannregionutvalg, SF: Statsforvalteren, FFK: Finnmark fylkeskommune, KLD: Klima- og miljødepartementet

	Beskrivelse	Ansvar	Samarbeids-partnere	Når og varighet	Ressursbehov
Oppgave 1: Koordinere og legge til rette for arbeidet som skal utføres på regionalt nivå					
Aktivitet 1	Oppdatere karakterisering og klassifisering i databasen Vann-Nett	SF	VO, VO-koordinator og alle berørte sektormyndigheter	Hele planperioden	Ressurser til faglig og administrativt arbeid
Aktivitet 2	Avholde minimum et årlig møte i VRU	VRM	VRU	Hele planperioden	Ressurser til faglig og administrativt arbeid, arrangementsutgifter
Aktivitet 3	Holde regional referansegruppe orientert om arbeidet	VRM	Alle berørte sektormyndigheter		Ressurser til faglig og administrativt arbeid, arrangementsutgifter
Aktivitet 4	Sørge for godt samarbeid gjennom hele prosessen	VRM	VO-koordinator og alle berørte sektormyndigheter	Hele planperioden	Ressurser til faglig og administrativt arbeid, arrangementsutgifter
Aktivitet 5	Sørge for god medvirkning gjennom hele prosessen	VRM	VO-koordinator og alle berørte aktører og interessenter	Hele planperioden	Dialog med interessenter om hvordan best oppnå og ivareta medvirkning, vurdere økonomisk støtte for deltakelse

Aktivitet 6	Samordne med andre avdelinger i FFK	VRM	FFK	Hele planperioden	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FFK
Aktivitet 7	Bidra til formidling av arbeidet og konsekvensene av den regionale planen	VRM	FFK og VO-koordinator	Hele planperioden	Ressurser til faglig, administrativt og politisk arbeid i FFK, arrangementsutgifter. Det samme i VO og hos sektormyndigheter.
Aktivitet 8	Problemkartlegging i vannforekomster	SF	Alle berørte sektormyndigheter og problemeiere	Hele planperioden	Ressurser til planlegging og gjennomføring av problemkartlegging hos alle berørte parter
Oppgave 2: Koordinere og legge til rette for arbeid som skal utføres på lokalt nivå					
	Beskrivelse	**Ansvar**	**Samarbeids-partnere**	**Når og varighet**	**Ressursbehov**
Aktivitet 9	Følge opp det lokale arbeidet vannområdet og bidra i oppdateringen av databasen Vann-Nett	VO-koordinator, VRM	Alle berørte sektormyndigheter	Hele planperioden	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i kommunene, arrangementsutgifter
Aktivitet 10	Avholde møter i vannområdeutvalget og lokal referansegruppe	VO-koordinator	VO		Ressurser til faglig og administrativt arbeid i kommunene, arrangementsutgifter
Aktivitet 11	Sørge for god medvirkning gjennom hele prosessen, spesielt på lokalt nivå	VO-Koordinator	Alle berørte aktører, interesser og kommuner		Dialog med aktører om hvordan best oppnå aktiv medvirkning, ressurser til faglig og administrativt arbeid i kommunene, arrangementsutgifter

Oppgave 3: Følge opp myndigheter som har oppgaver i henhold til regional plan og tiltaksprogram jmf. Vannforskriften					
	Beskrivelse	**Ansvar**	**Samarbeids-partnere**	**Når og varighet**	**Ressursbehov**
Aktivitet 12	Følge opp regional plan overfor kommunenes planleggingsoppgaver	FFK	VRM	Hele planperioden	Fokus på regional vannforvaltningsplan i innspill og veiledning til kommunene
Aktivitet 13	Legge regional plan til grunn for egen virksomhet	Alle berørte sektormyndigheter	VRM og VO-koordinator	Hele planperioden	Ressurser til gjennomføring hos alle berørte parter
Aktivitet 14	Sørge for at Vann-nett er oppdatert	SF i samarbeid med alle berørte sektor-myndigheter	VRM	Hele planperioden	Ressurser til planlegging og gjennomføring
Aktivitet 15	Rapporter ved bruk av vannforskriften § 12	Alle berørte sektormyndigheter		Ved behov	Ressurser til gjennomføring hos alle berørte parter
Aktivitet 16	Rapportere til KLD på gjennomføringen av den regionale planen	VRM	Alle berørte sektormyndigheter		Rssurser til faglig og administrativt arbeid i FFK
Aktivitet 17	Gjennomføre vedtatt overvåkingsprogram så langt det lar seg gjøre	SF	Alle berørte sektormyndigheter	Hele planperioden	Ressurser til statsforvalterens miljøvernavdeling
Oppgave 4: Koordinere arbeidet etter forskriften i henhold til tidsfristene som er angitt					
	Beskrivelse	**Ansvar**	**Samarbeids-partnere**	**Når og varighet**	**Ressursbehov**
Aktivitet 18	Oppdatere planprogram og hovedutfordringer for	VRM og VRU	Alle berørte sektormyndigheter		Ressurser til faglig, politisk og administrativt arbeid i

	planperiode 2034-2039				FFK, arrangementsutgifter.